

References Transliterated from Cyrillic into Latin Alphabet

- O. B. Bubenok, V. V. Pryimachenko. **The Early Evidences about the Antes in "Getica" by Iordanis (Concerning the Origin of Term Antes)**
- Agafij. 1953. *O tsarstvovanii Yustiniana*. Moskva: AN SSSR.
- Artamonov M. I. 1962. *Istoriya khazar*. Leningrad: Gos. Ermitazh.
- Bubrikh D. V. 1946. O nazvanii Anty i svyazannykh s nimi nazvaniyakh. *Izvestiya AN SSSR. Otdelenie literatury i yazyka* V (6), 478—483.
- Vernadskij G. V. 1992. *Drevnyaya Rossiya*. V: *Alany i Kavkaz (Alanica II)*. Vladikavkaz; Tskhinval, 215—228.
- Iordan 1960. *O proiskhozhdenii i deyaniyakh getov. Getica*. Per. i komm. E. Ch. Skrzhinskoy. Moskva: Izd-vo vostochnoj literatury.
- Iordan 1994. O proiskhozhdenii i deyaniyakh getov. *Getica*. Per. i kom. Anfert'eva A. N. V: *Svod drevnejshikh izvestij o slavyanakh*. T. I. (I—VI vv.). Moskva: Izd-vo vostochnoj literatury, 98—161.
- Kafoev A. Zh. 1963. *Adygskie pamyatniki*. Nal'chik: Kab.-Balk. kn. izd-vo.
- Letopis' vizantijsa Feofana ot Diokletiana do tsarej Mikhaila i syna ego Feofilakta*. 1890. Per. s grech. V. I. Obolenskogo, F. A. Ternovskogo. Moskva.
- Lovmjan'skij Kh. 1985. *Rus' i normanny*. Moskva: Progress.
- Menandr 1860. *Prodolzhenie istorii Agafievoj*. V: *Vizantijskie istoriki*. Per. s grech. G. S. Destunisa. Sankt-Peterburg, 311—470.
- Mishulin A. V. 1941. Drevnie slavyane v otryvkakh grekorimskikh i vizantijskikh pisatelej po VII v. n. e. *VDI* (1), 230—280.
- Novosel'tsev A. P. 1990. *Khazarskoe gosudarstvo i ego rol' v istorii Vostochnoj Evropy i Kavkaza*. Moskva: Nauka.
- Nogmov Sh. B. 1958. *Istoriya adygejskogo naroda*. Nal'chik: Kab.-Balk. kn. izd-vo.
- Povist' vrem'yanykh lit. Litopys (za Ipats'kym spyskom)*. 1990. Kyiv: Radyans'kyj pys'mennyk.
- Popov O. I. 1954. Do najdavnishoi istorii slov'yanstva. *Arkheolohiya* IX. Kyiv: AN URSSR, 54—66.
- Prisk 1860. *Skazaniya Priska Panijskogo*. Per. G. S. Destunisa. Sankt-Peterburg.
- Prykhodnyuk O. M. 1985. Pen'kovskaya kul'tura. V: *Arkheologiya USSR*. T. 3. Kiev: Naukova dumka, 13—26.
- Prykhodnyuk O. M. 1985a. Pen'kovskaya kul'tura. V: *Etnokul'turnaya karta territorii Ukrainskoj SSR v I tys. n. e.* Kiev: Naukova dumka, 33—56.
- Prykhodnyuk O. M. 1989. Anty i pen'kovskaya kul'tura. V: *Drevnie slavyane i Kievskaya Rus'*. Kiev: Naukova dumka, 58—69.
- Prykhodnyuk O. M. 1991. O territorii formirovaniya i osnovnykh napravleniyakh rasprostraneniya pen'kovskoj kul'tury. V: *Drevnosti Yugo-Zapada SSSR*. Kishinev: Stiinta, 106—124.
- Prykhodnyuk O. M. 1994. Kommentarij k letopisnoj versii o prebyvanii i rasselenii slavyan s Podunav'ya. *Kratkie soobshcheniya Odesskogo arkheologicheskogo obshchestva*. Odessa, 43—48.
- Prykhodnyuk O. M. 1994a. K voprosu o letopisnoj versii prebyvaniya slavyan v Podunav'e. V: *Tezisy Mezhdunarodnoj konferentsii «Vizantiya i narody Prichernomor'ya v rannee srednevekov'e»*. Simferopol', 14—15.
- Prykhodnyuk O. M. 1995. Versiya Nestora Litopystysya pro rozselennya slov'yan z Podunav'ya. V: *Materialy do ukrains'koi etnologii*. Kyiv, 23—32.
- Prykhodnyuk O. M. 1996. Versiya Nestora o rasselenii slavyan iz Podunav'ya (opyt khronologicheskoi stratifikatsii i istoricheskoi interpretatsii). V: *Materialy I tys. n. e. po arkheologii i istorii Ukrainy i Vengrii*. Kiev: Naukova dumka, 64—79.
- Prykhodnyuk O. M. 1996a. *Pastyrs'ke horodyshche — vydatna arkheolohichna pam'yatka Ukrainy doby rann'oho seredn'ovichchya*. Kyiv: Rodovid, 62—75.
- Prykhodnyuk O. M. 1997. Anty ta avary. V: *Problemy pokhodzhennya ta istoriya rozvytku slov'yan*. Kyiv; L'viv: Ras, 142—148.
- Prykhodnyuk O. M. 1998. *Pen'kovskaya kul'tura*. Voronezh.
- Prykhodnyuk O. M. 1999. Dunajs'ka teoriya pokhodzhennya slov'yan (real'nist' chy fantaziya Pechernyka Nestora). V: *Pam'yat' stolit'*. Kyiv, 43—48.
- Prykhodnyuk O. M. 2000. Voenno-politicheskij soyuz antov i tyurkskij mir (po dannym istoricheskikh i arkheologicheskikh istochnikov). *MAIET VII*. Simferopol', 134—167.
- Prykhodnyuk O. M. 2001. *Stepove naseleння Ukrainy ta skhidni slov'yany (druha polovyna I tys. n. e.)*. Kyiv; Chernivtsi.
- Prykhodnyuk O. M. 2005. *Pastyrs'ke horodyshche*. Kyiv; Chernivtsi: Zelena Bukovyna.
- Prokopij 1950: Prokopij iz Kesarii. *Vojna s gotami*. Per. s grech. S. P. Kondrat'eva. Moskva: AN SSSR.
- Rospond S. 1972. Struktura i stratigrafiya drevnerusskikh toponimov. V: *Vostochnoslavyanskaya onomastika*. Moskva: AN SSSR, 117—124.
- Rospond S. 1979. *Miscellanea onomastica rossica*. V: *Vostochnoslavyanskaya onomastika*. Moskva: AN SSSR, 89—104.
- Rybakov B. A. 1939. Anty i Kievskaya Rus'. *VDI* (1), 23—46.
- Sedov V. V. 1976. Rannij period slavyanskogo etnogeneza. V: *Voprosy etnogeneza i etnicheskoi istorii slavyan i vostochnykh romantsev*. Moskva: AN SSSR, 113—124.
- Sedov V. V. 1978. Etnogeografiya Vostochnoj Evropy serediny I tysyacheletiya n. e. po dannym arkheologii i Iordana. V: *Vostochnaya Evropa v drevnosti i srednevekov'e*. Moskva: Nauka, 9—15.
- Sedov V. V. 1978. Anty. V: *Problemy sovetskoj arkheologii*. Moskva: Nauka, 164—173.
- Sedov V. V. 1978b. Slavyane i irantsy v drevnosti. V: *Istoriya, kul'tura, etnografiya i fol'klor slavyanskikh narodov. VII mezhdunarodnyj s'ezd slavistov*. Zagreb; Lyublyana, sentyabr' 1978. Doklady sovetskoj delegatsii. Moskva, 33—36.
- Sedov V. V. 1979. *Proiskhozhdenie i rannyyaya istoriya slavyan*. Moskva: Nauka.
- Sedov V. V. 1982. *Vostochnye slavyane v VI—XIII vv.* Moskva: Nauka.
- Semenov A. A. 1946. K voprosu o proiskhozhdenii slova «sel'dzhuk». *Byulleten' AN Uz.SSR* 3. Tashkent: AN Uz.SSR, 17—18.
- Skrzhinskaya E. Ch. 1957. O sklavenakh i antakh, o Mursianskom ozere i gorode Novietune. V: *Vizantijskij vremennik*. T. XII. Moskva: AN SSSR, 3—30.
- Skrzhinskaya E. Ch. 1960. Iordan i ego «Getica». V: Iordan. *O proiskhozhdenii i deyaniyakh getov. Getica*. Moskva: Izd. vost. literatury, 11—61.
- Tikhomirov M. N. 1947. Proiskhozhdenie nazvaniya «Rus'» i «Russkaya zemlya». *SE VI—VII*. Moskva: AN SSSR, 43—64.
- Tret'yakov P. N. 1947. Anty i Rus'. *SE IV*. Moskva: AN SSSR, 41—52.
- Fedorov-Davydov G. A. 1966. *Kochevniki Vostochnoj Evropy pod vlast'yu zolotoordynskikh khanov*. Moskva: MGU.
- Feofilakt Simokatta. 1957. *Istoriya*. Per. s grech. S. P. Kondrat'eva. Moskva: AN SSSR.
- Filin F. P. 1964. Zametka o termine «Anty» i o tak nazyvaemom «Antskom periode» v drevnej istorii vostochnykh slavyan. V: *Problemy sravnitel'noj filologii. Sb. statej k 70-letiyu chl.-kor. AN SSSR Zhirmundskogo V. M.* Moskva; Leningrad,

- 266—270.
- Khaburgaev G.A. 1979. *Etnonimiya «Povesti vremennykh let»*. Moskva: MGU.
- Chichurov I.S. 1980. *Vizantijskie istoricheskie sochineniya: «Khronografiya» Feofana, «Breviarij» Nikifora. Teksty, perevod, kommentarij*. Moskva: Nauka.
- Shakhmatov A.A. 1919. *Drevnejšie sud'by russkogo plemeni*. Petrograd.
- O.P. Motsia. Antes over the Danube**
- Vizantijskie istochniki 2010. V: T. Dzhakson, I. Konovalova, A. Podosinov (otv. red.). *Drevnyaya Rus' v svete zarubezhnykh istochnikov*. Khrestomatiya v 5 tomakh. T. II. Moskva: Izdatel'stvo: Russkij Fond sodejstvija obrazovaniju i nauke.
- Povesti Drevnej Rusi*. 2002. Moskva: «Baluev».
- Prikhodnyuk O.M. 1998. *Pen'kovskaya kul'tura. Kul'turno-khronologičeskij aspekt issledovaniya*. Voronezh: Voronezhskij universitet.
- Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. 1991. T. I (I—VI vv.). Moskva: Nauka.
- Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. 1995. T. II (VII—IX vv.). Moskva: Vostochnaya literatura.
- Ukraina: khronologiya rozvitku*. 2009. T. 2. Kiev: Krión.
- Filin F.P. 1962. *Obrazovanie yazyka vostochnykh slavyan*. Moskva; Leningrad: Nauka.
- M.M. Kazanski. About the Slavic Armour-Clad Army (6th—7th Centuries)**
- Agafij. 1953. *O tsarstvovanii Yustiniana*. (Per. i komm. M.V. Levchenko). Moskva; Leningrad: Izdatel'stvo AN SSSR.
- Aulikh V.V. 1972. *Zymnivs'ke horodyshche*. Kiev: Naykova dumka.
- Bezuglov S.I., Il'yukov L.S. 2007. Pamyatnik pozdnegunnskoj epokhi v ust'e Dona. V: *Srednevekovye drevnosti Dona*. Moskva; Ierusalim: Gesharim, 25—48.
- Berezovets' D.T. 1952. Doslidzhennya na terrytorii Putyvl'skoho rajonu Sums'koj oblasti. *Arkheolohichni pam'yatky URSR III*, 242—250.
- Berezovets D.T. 1963. Poseleniya ulichej v ust'e Tyasmine. V: *Slavyane nakanune obrazovaniya Kievskoj Rusi*. MIA, 108. Moskva: Izdatel'stvo AN SSSR, 145—208.
- Bodyans'kyj A.V. 1954. *Korotkyj zvit za arkheolohichni vidkrytja i doslidy v Nadporizhzi za 1954 rik*. Arkhiv Instituta arkheologii Natsional'noj Akademii nauk Ukrainy, 1954/11.
- Vojnarovs'kyj V. 2007. *Chornivka I. Poseleňnia IV—IX st. na Bukovyni*. Chernyvtsi: Zelena Bukovyna.
- Zasetskaya I.P. 1994. *Kul'tura kochevnikov yuzhnorusskikh stepej v gunnskuju epokhu (konets V—VI vv.)*. Sankt-Peterburg: AO «Ellips LTD».
- Gavritukhin I.O. 2005. Kompleksy prazhskoj kul'tury s datiruyushchimi veshchami. V: *Archeologia o poczatkach Slowian*. Kraków: Institut Archeologii Uniwersitetu Jagellońskiego, 403—462.
- Georgij Pisida. 1995. O sluchivshemsya nashestvii varvarov. (Per. i komm. S.A. Ivanova). V: Gindin L.A., Ivanov S.A., Litavrin G.G. (sost.). *Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. T. II (VII—IX vv.). Moskva: Institut slavyanovedeniya i balkanistiki RAN, 65—74.
- Ivanov S.A. 1996. Prokopij Kesarijskij o voennoj organizatsii slavyan. *Slavyane i ikh sosedi* 6, 9—22.
- Izyumova S.A. 1964. Kurgannyj mogil'nik VIII—X vv. okolo derevni Zapadnoj. *SA* (2), 151—163.
- Ioann Efesskij. 1994. Tserkovnaya istoriya. (Per. i komm. N.I. Serikova). V: Gindin L.A., Ivanov S.A., Litavrin G.G. (sost.). *Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. T. I. (I—VI vv.). Moskva: Institut slavyanovedeniya i balkanistiki RAN, 276—283.
- Islanova I.V. 1997. *Udomel'skoe Poozer'e v epokhu zheleza i rannem srednevekov'e*. Moskva: Editorial URSS.
- Kazanskij M.M. 2008. Oruzhie «zapadnogo» i «yuzhnogo» proiskhozhdeniya v lesnoj zone Rossii i Belorussii v nachale srednevekov'ya. V: Naumov A.N. (otv. red.). *Lesnaya i lesostepnaya zony Vostochnoj Evropy v epokhi rimskikh vliyanij i Velikogo pereseleniya narodov*. Tula: Gos. muzej-zapovednik «Kulikovo Pole», 304—325.
- Kazanskij M.M. 2005—2009. O slavyanskoj konnitsе VI v. *Stratum plus* (5), 457—471.
- Kazanskij M.M. 2010. Skandinavskaya mekhovaya trgovlya i «Vostochnyj put'» v epokhu pereseleniya narodov. *Stratum plus* (4), 17—130.
- Kukhareno Yu.V. 1961. Srednevekovye pamyatniki Poles'ya. *SAI* E1—57. Moskva: Izdatel'stvo AN SSSR.
- Lipking Yu.A. 1974. Mogil'niki tret'ej chetverti I tys. n. e. v Kurskom Posejm'e. V: *Rannesrednekovye vo stochnoslavyanskije drevnosti*. Leningrad: Nauka, 136—152.
- Nikifor. 1995. Sokrashchennaya istoriya. (Per. i komm. G.G. Litavrina). V: Gindin L.A., Ivanov S.A., Litavrin G.G. (sost.). *Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. T. II. (VII—IX vv.). Moskva: Institut slavyanovedeniya i balkanistiki RAN, 221—247.
- Paskhal'naya khronika. 1995. (Per. i komm. S.A. Ivanova). V: Gindin L.A., Ivanov S.A., Litavrin G.G. (sost.). *Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. T. II. (VII—IX vv.). Moskva: Institut slavyanovedeniya i balkanistiki RAN, 75—82.
- Polesskikh M.R. 1968. Boevoe oruzhie i snaryazhenie iz mogil'nikov armievskogo tipa. *SA* (3), 198—207.
- Prykhodnyuk O.M. 1980. *Arkheolohichni pam'yatky Seredn'oho Prydniprova VI—IX st. n. e*. Kyiv: Naukova dumka.
- Prikhodnyuk O.M. 1998. *Pen'kovskaya kul'tura. Kul'turno-khronologičeskij aspekt issledovaniya*. Voronezh: Voronezhskij universitet.
- Rusanova I.P. 1973. Slavyanskije drevnosti VI—IX vv. mezhdju Dneprom i Zapadnym Bugom. *SAI* E1—25. Moskva: Nauka.
- Ryabtseva S. 2005. *Drevnerusskij yuvelirnyj ubor*. Sankt-Peterburg: Nestor-Istoriya.
- Feodor Sinkell. 1995. Propoved' o bezumnom napadenii bezbozhnykh avar i persov... (Per. i komm. S.A. Ivanova). V: Gindin L.A., Ivanov S.A., Litavrin G.G. (sost.). *Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. T. II. (VII—IX vv.). Moskva: Institut slavyanovedeniya i balkanistiki RAN, 83—90.
- Feofilakt Simokatta. 1995. Istoriya. (Per. i komm. S.A. Ivanova). V: Gindin L.A., Ivanov S.A., Litavrin G.G. (sost.). *Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. T. II. (VII—IX vv.). Moskva: Institut slavyanovedeniya i balkanistiki RAN, 10—64.
- Chudesa Sv. Dmitriya Solunskogo. 1995. (Per. i komm. O.V. Ivanovoj). V: Gindin L.A., Ivanov S.A., Litavrin G.G. (sost.). *Svod drevnejshikh pis'mennykh izvestij o slavyanakh*. T. II. (VII—IX vv.). Moskva: Institut slavyanovedeniya i balkanistiki RAN, 91—211.
- Shchukin M.B. 1989. Sem' sezonov Slavyano-Sarmatskoj ekspeditsii. V: *Itogi arkheologičeskikh ekspeditsij*. Leningrad: Avrora, 103—114.
- A.M. Oblomskij. About the Early Mediaeval Slavic Antiquities in the Don River Basin**
- Andreev S.I., Filimonova N.V. 2008. Ranneslavyanskije kul'tury v Tambovskoj obl. *Verkhnee Podon'e: Arkheologia. Istoriya* 3. Tula: Gosudarstvennyj muzej-zapovednik «Kulikovo pole», 18—24.
- Akhmedov I.R., Kazanskij M.M. 2004. Posle Attily. Kievskij klad i ego kul'turno-istoričeskij kontekst. V: Goryunova V.M., Shcheglova O.A. (red.). *Kul'turnye transformatsii i vzaimovlianiya v Dneprovskom regione na iskhode rimskogo vremeni i v rannem srednevekov'e (doklady nauchnoj konferentsii, posvyashchennoj 60-letiju so dnya rozhdeniya E.A. Goryunova — Sankt-Peterburg,*

- 14—17 noyabrya 2000 g.). Sankt-Peterburg: Peterburgskoe vostokovedenie, 168—202.
- Bessudnov A. N. 1986. *Otchet ob arkhologicheskoy razvedke po r. Polatovka i Oskol v predelakh Valujskogo r-na Belgorodskoj obl. i o raskopkakh stoyanki epokhi mezolita Koloskovo IV u s. Koloskovo Valujskogo r-na Belgorodskoj obl. v 1986 g.* Arkhiv IA RAN, r-1 № 12030.
- Gavritukhin I. O. 1996a. Fibuly. V: Tipologicheskoe opredelenie inventarya. V: Gavritukhin I. O., Oblomskij A. M. Gaponovskij klad i ego kul'turno-istoricheskij kontekst. *Ranneslavyanskij mir*, 3. 36—39.
- Gavritukhin I. O. 1996b. Detalni remennoj garnitury. Tipologicheskoe opredelenie inventarya. V: Gavritukhin I. O., Oblomskij A. M. Gaponovskij klad i ego kul'turno-istoricheskij kontekst. *Ranneslavyanskij mir* 3, 22—36.
- Gavritukhin I. O. 2004. Rannie formy pal'chatykh fibul i ekzemplary iz Zamyatino. V: Oblomskij A. M. (otv. red.). Ostraya Luka Dona v drevnosti. Zamyatinskij arkhologicheskij kompleks gunnskogo vremeni. *Ranneslavyanskij mir* 6, 89—94.
- Gavritukhin I. O., Oblomskij A. M. 2009. Gaponovskij klad i maloizvestnye sobytiya rannesrednevekovoy istorii Podneprov'ya. V: Makarov N. A. (red.). *Arkheologicheskie otkrytiya. Evropejskaya Rossiya 1991—2004 gg.*, 308—320. Moskva: IA RAN.
- Goryunov E. A. 1981. *Rannie etapy istorii slavyan Dneprovskogo Levoberezh'ya*. Leningrad: Nauka.
- Goryunov E. A. 1982. Slavyanskoe poselenie sereдины I tysyacheletiya n. e. u s. Peschanoe Belgorodskoj obl. *KSIA* 171, 61—64.
- Goryunova V. M. 2004. Mogil'nik VI—VII vv. u s. Kartamyshovo Oboyanskogo r-na Kurskoj obl. V: Goryunova V. M., Shcheglova O. A. (red.). *Kul'turnye transformatsii i vzaimovliyaniya v Dneprovskom regione na iskhode rimskogo vremeni i v rannem srednevekov'e (doklady nauchnoj konferentsii, posvyashchennoj 60-letiyu so dnya rozhdeniya E. A. Goryunova — Sankt-Peterburg, 14—17 noyabrya 2000 g.)*. Sankt-Peterburg: Peterburgskoe vostokovedenie, 18—42.
- Zemtsov G. L. 2003. Migratsionnye potoki III—V vv. i verkhnedonskoj region (na primere poseleniya Mukhino-2). V: Stashenkov D. A. (otv. red.). *Kontaktnye zony Evrazii na rubezhe epokh*. Samara: SOIKM im. P. V. Alabina, 108—116.
- Komarov K. I. 1972. Nakhodka ranneslavyanskoy keramiki na Verkhnem Donu. *KSIA*, 129. 47—49.
- Korzukhina G. F. 1996. Klady i sluchajnye nakhodki veshchej kruga «drevnostej antov» v Srednem Podneprov'e. *Materialy i issledovaniya po arkhologii, istorii i etnografii Tavrii* V, 352—435.
- Lipking Yu. A. 1974. Mogil'niki tret'ej chetverti I tys. n. e. v Verkhnem i Srednem Podesen'e. V: Tret'yakov P. N. (red.). *Rannesrednekovye vostochnoslavjanskije drevnosti*. Leningrad: Nauka, 136—152.
- Lyubichev M. V. 1993. Ranneslavyanskoe selishche na Severskom Dontse. *Vestnik Khar'kovskogo universiteta*. 374'93; istoriya 27, 30—35.
- Nikolaenko A. G. 1987. Spisok pamyatnikov pervoj-tret'ej chetverti I tys. n. e. v doline Oskola. V: Afanas'ev G. E. *Naselenie lesostepnoj zony bassejna Srednego Dona v VIII—X vv. Arkheologicheskie otkrytiya na novostrojках* 2. Moskva, 185—187.
- Nikolaenko A. G. 1988. Lesostepnoe Prioskol'e v I tys. n. e. (materialy k arkhologicheskoy karte). V: Sinyuk A. T. (otv. red.). *Issledovanie pamyatnikov arkhologii Vostochnoj Evropy*. Voronezh: VGPI, 117—140.
- Nikol'skaya T. N. 1970. K istorii domostroitel'stva u plemen bassejna Verkhnej Oki (s sereдины I tys. do n. e. do sere diny I tys. n. e.). V: Kukharenyuk Yu. V. (otv. red.). *Drevnie slavyane i ikh sosedi*. MIA 176. 83—90.
- Oblomskij A. M. 1991. *Eticheskie protsessy na vodorazdele Dnepra i Dona v I—V vv. n. e.* Moskva; Sumy.
- Oblomskij A. M. 1996. Zhenskie ukrasheniya. Opisaniye predmetov Gaponovskogo klada. V: Gavritukhin I. O., Oblomskij A. M. Gaponovskij klad i ego kul'turno-istoricheskij kontekst. *Ranneslavyanskij mir* 3, 11—13.
- Oblomskij A. M. 2002. Dneprovskoe lesostepnoe Levoberezh'e v pozdnerimskoe i gunnskoe vremya (sere dina III — pervaya polovina V vv. n. e.). *Ranneslavyanskij mir* 5.
- Oblomskij A. M. 2003. Rannie kolochinskie pamyatniki Srednego Posejm'ya. *Materialy po arkhologii Belarusi* 8. Minsk, 234—248.
- Oblomskij A. M. 2003. Khronologiya Zamyatinskogo arkhologicheskogo kompleksa v Verkhnem Podon'e. V: Shishlina N. I. (otv. red.). *Chteniya, posvyashchennye 100-letiyu deyatel'nosti Vasiliya Alekseevicha Gorodtsova v Gosudarstvennom Istoricheskom muzee. Tezisy konferentsii II*. Moskva: GIM, 79—83.
- Oblomskij A. M. 2004a. Zamyatinskij arkhologicheskij kompleks — «perekrestok etnokul'turnykh traditsij». V: Oblomskij A. M. (red.). Ostraya Luka Dona v drevnosti. Zamyatinskij arkhologicheskij kompleks gunnskogo vremeni. *Ranneslavyanskij mir* 6, 148—163.
- Oblomskij A. M. 2004b. Khronologiya Zamyatinskogo arkhologicheskogo kompleksa. V: Oblomskij A. M. (otv. red.). Ostraya Luka Dona v drevnosti. Zamyatinskij arkhologicheskij kompleks gunnskogo vremeni. *Ranneslavyanskij mir* 6, 144—147.
- Oblomskij A. M. 2005. Problemy izucheniya pamyatnikov Verkhnego Podon'ya gunnskogo vremeni. *KSIA* 219, 104—119.
- Oblomskij A. M. 2007. Katalog pamyatnikov. Vostok Dneprovskogo Levoberezh'ya i bassejn Severskogo Donsa. V: Oblomskij A. M. (otv. red.). Pamyatniki kievskoj kul'tury v lesostepnoj zone Rossii (III — nachalo V v. n. e.). *Ranneslavyanskij mir* 10, 82—105.
- Oblomskij A. M. 2009. Tanais i Verkhnee Podon'e v gunnskuyu epokhu (problema kontaktov naseleniya). V: Vinnikov A. Z., Lylova M. I. (otv. red.). *Divnogorskij sbornik* 1. Voronezh: Izd-vo VGU, 252—269.
- Oblomskij A. M., Zav'yalov V. I. 2001—2002. Novye pamyatniki perioda rannego srednevekov'ya bassejna Severskogo Donsa. *Stratum plus* (5), 71—90.
- Prihodnyuk O. M. 1998. *Pen'kovskaya kul'tura*. Voronezh: VGU.
- Rodinkova V. E. 1996. Rannesrednekovye pamyatniki Srednego Podneprov'ya i Dneprovskogo Levoberezh'ya s datiruyushchimi nakhodkami. V: Gavritukhin I. O., Oblomskij A. M. Gaponovskij klad i ego kul'turno-istoricheskij kontekst. *Ranneslavyanskij mir*, 3. 155—162.
- Rodinkova V. E. 2004. Dneprovskie fibuly s kajmoy iz ptich'ikh golov. V: Goryunova V. M., Shcheglova O. A. (red.). *Kul'turnye transformatsii i vzaimovliyaniya v Dneprovskom regione na iskhode rimskogo vremeni i v rannem srednevekov'e (doklady nauchnoj konferentsii, posvyashchennoj 60-letiyu so dnya rozhdeniya E. A. Goryunova — Sankt-Peterburg, 14—17 noyabrya 2000 g.)*. Sankt-Peterburg: Peterburgskoe vostokovedenie, 233—243.
- Rodinkova V. E., Sedin A. A. 2004. Braslety Nikodimovskogo gorodishcha. V: Makarov N. A., Chernetsov A. V., Lopatin N. V. (red.). *Vostochnaya Evropa v srednevekov'e*. Moskva: Nauka, 234—246.
- Sedin A. A. 1994. Klad iz gorodishcha Nikodimovo. V: *Mahilyoŭshchyna* V. Mahilyoŭ, 16—18.
- Sereda D. V. 2003. Klassifikatsiya keramiki kolochinskoy kul'tury (po materialam pamyatnikov Dneprovskogo Levoberezh'ya). *KSIA* 215, 20—29.
- Terpilovskij R. V. 2004. Slavyane Podneprov'ya v pervoj polovine I tys. n. e. *Monumenta Studia Gothica*, III. Lublin.
- Tikhomirov N. A. 1990. Knyazhinskij i Lebyazh'inskij mogil'niki. V: Terpilovskij R. V. (red.). *Materialy i issledovaniya po arkhologii Dneprovskogo Levo-*

- berezh'ya, Kursk, 134—161.
- Tikhonov B.G. 1968. *Polevoj otchet Verkhnedonskoj ekspeditsii o raskopkakh pamyatnikov epokhi bronzy v 1968 g.* Arkhiv IA RAN, r-1 № 3712.
- Tret'yakov P.N. 1974. Drevnosti vtoroj i tret'ej chetvertej I tys.n. e. v Verkhnem i Srednem Podesen'e. V: Tret'yakov P.N. (red.). *Rannesrednevekovye vostochnoslavjanskije drevnosti.* Leningrad: Nauka.
- Shcheglova O.A. 1990. O dvukh gruppakh kladov «drevnostej antov» v Srednem Podneprov'e. V: Terpilovskij R.V. (red.). *Materialy i issledovaniya po arkheologii Dneprovskogo Levoberezh'ya.* Kursk, 162—204.
- O.V. Petrauskas, R.G. Shishkin, N.S. Abashina. **New Researches of Early Slavic Settlement of Obukhov-2 in 2007**
- Abashyna N.S. 2004. Rann'oslov'yans'ki zhytla poselennya Obukhiv-2. V: Kozak D.N. (vidpov. red). *Arkheolohiya davnikh slov'yan.* Kyiv: Instytut arkheolohii NAN Ukraïny, 277—300.
- Aksenov V.S., Babenko L.I. 1998. Pogrebenie VI—VII vv.n. e. u s. Mokhnach. *RA* (3), 111—121.
- Androshchuk F.O. 1999. Normany i slov'yany u Podesenni. Kyiv: Biblioteka Vita Antiqua.
- Artishevskaya L.V. 1963. Mogil'nik ranneslavjanskogo vremeni na r. Desne. *MIA* 108, 85—96.
- Berezovets' D.T. 1952. Kharivs'kyj skarb. *Arkheolohiya* VI, 109—119.
- Berezovets' D.T. 1963. Poseleniya ulichej na Tyasmine. *MIA* 108, 145—208.
- Berezovets' D.T. 1969. Mohyl'nyky ulychiv u dolyni r. Tyasmynu. V: Bidzilya V.I. (vidpov. red). *Slov'yanorus'ki starozhytnosti.* Kyiv: Naukova dumka, 58—71.
- Berezovets' D.T. 1969a. *Siveryany (pered utvorenyam Kyïvs'koi derzhavy).* Dyss... kand. istor. nauk. Kyiv.
- Bobrinskij A.A. 1978. *Goncharstvo Vostochnoj Evropy.* Moskva: Nauka.
- Gavritukhin I.O., Oblomskij A.M. 1996. Gaponovskij klad i ego kul'turno-istoricheskij kontekst. *Ranneslavjanskij mir* 3. Moskva.
- Kirpichnikov A.N. 1973. Snaryazhenie vsadnika i verkhogogo konya na Rusi IX—XIII vv. *SAI* E1—36.
- Korzukhina G.F. 1996. Klady i sluchajnye nakhodki veshej kruga «drevnosti antov» v Srednem Podneprov'e. *MAIET* 5, 352—592.
- Kravchenko N.M. 1979. Issledovanie slavjanskikh pamyatnikov na Stugne. V: Baran V.D. (otv. red.). *Slavyane i Rus'.* Kiev: Naukova dumka, 74—111.
- Kravchenko N.M. 1988. K izucheniyu vostochnoslavjanskij obshchiny (po materialam arkheologicheskikh issledovanij v Srednem Podneprov'e). V: *Trudy V Mezhdunarodnogo Kongressa arkheologov-slavistov.* 1985. T. 4. Kiev: Naukova dumka, 126—134.
- Kravchenko N.M. y dr. 1975: Kravchenko N.M., Abashyna N.S., Horokhovs'kyj Ye.L. 1975. Novi pam'yatky I tys.n. e. v Kyïvs'komu Podniprovi. *Arkheolohiya* 15, 87—98.
- Lyapushkin I.I. 1958. Gorodishche Novotroitskoe. *MIA* 74.
- Mykhajlyna L.P. 2007. *Slov'yany VIII—X st. mizh Dniprom i Karpatamy.* Kyiv: Instytut arkheolohii NAN Ukraïny.
- Mikheev V.K. 1985. *Podon'e v sostave Khazarskogo kaganata.* Khar'kov: Vysshaya shkola.
- Petrashenko V.O. 1992. *Slov'yans'ka keramika VIII—IX st. Pravoberezhzha Seredn'oho Podniprova.* Kyiv: Naukova dumka.
- Petrashenko V.A. 2005. *Drevnerusskoe selo (po materialam poselenij u s. Grigorovka).* Kiev: Instytut arkheologii NAN Ukraïny.
- Prykhodnyuk O.M. 1980. *Arkheolohichni pam'yatky Seredn'oho Prydniprova VI—IX st. n. e.* Kyiv: Naukova dumka.
- Prykhodnyuk O.M. 2000. Fibuly pastyrskogo tipa. *Arkheologiya Vostochnoevropskoj lesostepi* 14. *Evrazijskaya step' i lesostep' v epokhu rannego srednevekov'ya,* 48—73.
- Prykhodnyuk O.M. i dr. 1991. Prykhodnyuk O.M., Shovkoplyas A.M., Ol'govskaya S.Ya., Struina T.A. Martynovskij klad. 2, 72—92.
- Yurenko S.P. 1988. Naselenie Dneprovskogo Levoberezh'ya v VII—VIII vv.n. e. (volyntsevskaya kul'tura). V: *Trudy V Mezhdunarodnogo Kongressa arkheologov-slavistov.* 1985. T. 4. Kiev: Naukova dumka, 244—251.
- Chernenko O. Ye. 2007. Arkheolohichna kolektsiya Chernihivs'koho istorychnoho muzeyu im. V.V. Tarnovs'koho (1896—1948 rr.). *Skarbnytsya ukraïns'koi kul'tury.* Vyp. 9 (Spetsvypusk 1). Chernihiv: Chernihivs'kyj istorychnyj muzej im. V.V. Tarnovs'koho.
- Shyshkin R.H. 1999. Hospodars'ko-ekolohichna model' chernyakhivs'koi kul'tury (za materialamy Seredn'oho Podniprova). *Arkheolohiya* (4), 129—139.
- Shcheglova O.A. 1990. O dvukh gruppakh «drevnostej antov» v Srednem Podneprov'e. V: Terpilovskij R.V. (otv. red). *Materialy i issledovaniya po arkheologii Dneprovskogo Levoberezh'ya.* Kursk, 162—204.
- R.A. Rabinovici. **“Poganye Tolkoviny” (Pagan Tolkoviny). On the Origin of Tivertsy**
- Barsov N.P. 1885. *Ocherki istoricheskoy geografii. Geografiya nachal'noj (Nestorovoj) letopisi.* Izd. 2. Varshava.
- Bibikov M.V. 1983. Novoe izdanie latinskikh i vizantijskikh istochnikov. *Drevnejshie gosudarstva na territorii SSSR. Materialy i issledovaniya* 1981, 213—218.
- Byrnya P.P. 1991. K probleme gradoobrazovaniya v Podnestrov'e v period rannego srednevekov'ya. V: Byrnya P.P. (otv. red.). *Drevnosti Yugo-Zapada SSSR (I—seredina II tysyacheletiya n. e.).* Kishinev: Ştiinţa, 186—205.
- Gindin L.A. 1981. K khronologii i kharakteru slavyanizatsii Karpato-Balkanskogo prostranstva (po lingvisticheskim i filologicheskim dannym) (I). V: *Formirovanie rannefeodal'nykh slavjanskikh narodnostej.* Moskva: Nauka, 52—96.
- Gorodenko A.P. 1991. Semanticheskie otnosheniya toponimov «Trebuzhen'» i «Golesht'». V: Byrnya P.P. (otv. red.). *Arkheologicheskie issledovaniya v Starom Orkhee.* Kishinev: Ştiinţa, 106—110.
- Grigorovich V.I. 1878. Chto znachit slovo «tolkovin» ili «tolkovnik» v russkikh letopisyakh i v «Slove o polku Igoreve»? *Tr. AS III* (1), LII—LIII.
- Grigorovich V.I. 1878a. Chto znachit «Rosovlakhiiya» v grecheskikh dokumentakh? *Tr. AS III* (2), 49—50.
- Dashkevich N.P. 1878. Bolokhovskaya zemlya i ee znachenie v russkoj istorii. *Tr. AS III* (2), 69—129.
- Dobrodomov I.G. 1970. Dva bulgarizma v drevnerusskoj etnonimii. V: *Etnonimy.* Moskva: Nauka, 160—163.
- Ilovajskij D.I. 1882. Razyskaniya o nachale Rusi. Izd. 2. Moskva.
- ICG 1967: *Istoriya Crne Gore. Kn. I: Od najstarijih vremena do kraja XII vijeka.* Titograd.
- Istoriya Jugoslavii.* 1963. T.I. Moskva: Izdatel'stvo AN SSSR.
- Istrin V.M. 1922. *Khronika Georgiya Amartola v drevnem slavyano-russkom perevode.* Tekst, issledovanie i slovar'. T. II. Petrograd.
- Karamzin N.M. 1989. *Istoriya gosudarstva Rossijskogo.* T. 1. Moskva: Nauka.
- Konstantin Bagryanorodnyj. 1991. *Ob upravlenii imperiej.* Tekst, perevod, kommentarij. Izd. 2. Moskva: Nauka.
- Lambin N.P. 1877—1879. Slavyane na Severnom Chernomor'e. *ZhMNP*, maj 1877 g., 48—75; iyun' 1877 g., 234—259; dekabr' 1879 g., 141—155.
- Latinoyazychnye istochniki 1989: *Latinoyazychnye istochniki po istorii Drevnej Rusi. Germaniya. IX — pervaya polovina XII v.* Sostavlenie, perevod, kommentarij M.B. Sverdlova. Moskva; Leningrad.
- L'vov A.S. 1975. *Leksika «Povesti vremennykh let».* Moskva: Nauka.

№5. 2011

- Majorov A.V. 2006. *Velikaya Khorvatiya: etnogenez i rannyyaya istoriya slavyan Prikarpat'skogo regiona*. Sankt-Peterburg: Sankt-Peterburgskij universitet.
- Nadezhdin N. 1844. O mestopolozhenii drevnego goroda Peresechena, prinadlezhashchego narodu uglicham. *ZOOID I*, 243—256.
- Nazarenko A.V. 1993. *Nemetskie latinoyazychnye istochniki IX—XI vekov*. Teksty, perevod, kommentarij. Moskva: Nauka.
- Nazarenko A.V. 1994. Rus' i Germaniya v IX—X vv. *Drevnejšie gosudarstva Vostochnoj Evropy. Materialy i issledovaniya 1991*, 5—138.
- Naumov E.P. 1969. Novoe izdanie «Letopisi popa Duklyanina» (Peresmotr prezhnikh predstavlenij i gipotez). *SS (4)*, 105—108.
- Niderle L. 1956. *Slavyanskije drevnosti*. Moskva: Izdatel'stvo inostrannoj literatury.
- Niderle L. 2001. *Slavyanskije drevnosti*. 2-e izdanie. Moskva: Aletejya.
- NPL 1950: *Novgorodskaya Pervaya letopis' starshego i mladšhego izvodov*. Pod red., s predislov. A.N. Nasonova. Moskva; Leningrad: Izdatel'stvo AN SSSR.
- Pavlov P. 2009. *Särbija v politikata na knyaz Boris-Mikhail (852—889) i tsar Simeon Velikij (893—927)*. http://liternet.bg/publish13/p_pavlov/syrbia.htm. Elektronno spysanye LiterNet. 24.05.2009, № 5 (114).
- Petrukhin V. Ya. 1995. *Nachalo etnokul'turnoj istorii Rusi IX—XI vekov*. Smolensk: Rusich; Gnozis.
- PVL 1950: «*Povest' vremennykh let*». Ch. I, II. Podgotovka teksta, stat'i i kommentarii D.S. Likhacheva. Moskva; Leningrad: Izdatel'stvo AN SSSR.
- PVL 1996: *Povest' vremennykh let*. 1996. Podgotovka teksta, perevod, stat'i i kommentarii D.S. Likhacheva. Izd. 2-e, ispr. i dop. Sankt-Peterburg: Nauka.
- PSRL 1962: *Polnoe sobranie russkikh letopisej. T. II. Ipat'evskaya letopis'*. Moskva: Izdatel'stvo vostochnoj literatury.
- PSRL 1856. *Polnoe sobranie russkikh letopisej. T. VII. Letopis' po Voskresenskomu spisku*. Sankt-Peterburg.
- PSRL 1965. *Polnoe sobranie russkikh letopisej. T. IX. Patriarshaya ili Nikonovskaya letopis'*. Moskva: Nauka.
- PSRL 1994. *Polnoe sobranie russkikh letopisej. T. 39. Sofijskaya pervaya letopis' po spisku I.N. Tsarskogo*. Moskva: Nauka.
- PSRL 1995. *Polnoe sobranie russkikh letopisej. T. 41. Letopisets Pereyaslavlya Suzdal'skogo (Letopisets russkikh tsarej)*. Moskva: Arkheograficheskij tsentr.
- Prodolzhatel' Feofana 1992. *Zhizneopisaniya vizantijskikh tsarej*. Perevod, stat'ya, kommentarij Ya.N. Lyubarskogo. Sankt-Peterburg: Nauka.
- Rabinovich R.A. 1997. «Völki» russkoj letopisi (o totemicheskom proiskhozhdenii etnonima «ulichy»). V: Tkachuk M.E., Manzura I.V. (red.). *Stratum: Struktury i Katastrofy. Sbornik simvolicheskoj indoevropskoj istorii*. Sankt-Peterburg: Nestor, 178—199.
- Rabinovich R.A. 1997a. *Karpato-Dnestrovskie zemli vo vtoroj polovine IX — pervoj polovine XIII v. Istoriko-arkheologicheskoe issledovanie*. Avtoref. diss... kand. ist. nauk. Sankt-Peterburg.
- Rabinovich R.A. 1999. Dirkhemy na territorii Moldovy: kul'turno-istoricheskij kontekst. *Stratum plus (6)*, 263—275.
- Rabinovich R.A. 2001—2002. Ot ultinzurov k ulicham, ili Predystoriya odnogo letopisnogo plemeni. *Stratum plus (5)*, 282—299.
- Rabinovich R.A. 2004. Zagadochnye tolkoviny: morekhody ili perevodchiki? «*Chernomorskie rumbi*». *Mezhdunarodnyj morskoy al'manakh*. Odessa 3, 265—273.
- Rabinovich R.A. 2003—2004. Ulichy i tivertsy v otsenakh istoriografii. *Stratum plus (5)*, 440—484.
- Rabinovich R.A. 2005a. O kul'turnom i khronologicheskom sootnoshenii Alchedarskogo i Breneshskogo mogil'nikov. *Revista Arheologică. Serie nouă I (1)*. Chişinău, 120—132.
- Rabinovich R.A. 2006. O proiskhozhdenii i funkcional'nom naznachenii srednevekovykh kruglykh gorodishch v Pruto-Dnestrovskom mezhdurech'e. *Revista Arheologică. Serie nouă II (1—2)*. Chişinău, 181—197.
- Rabinovich R.A. 2007. Problema lokalizatsii letopisnykh ulichej po dannym pis'mennykh istochnikov razlichnykh traditsij. *Revista de etnologie și culturologie (2)*. Chişinău, 46—51.
- Rabinovich R.A., Ryabtseva S.S. 1997. Yuvelirnye ukrasheniya s zern'yu iz Karpato-Podnestrov'ya v kontekste kul'turno-istoricheskikh protsessov X—XI vv. V: Vakhtina M. Yu., Vinogradov Yu.A. (otv. red.). *Stratum + Peterburgskij arkheologicheskij vestnik*. Sankt-Peterburg; Kishinev, 236—245.
- Rabinovich R.A., Ryabtseva S.S. 2009. Osobennosti razvitiya drevnerusskoj kul'tury v Pruto-Dnestrovskom mezhdurech'e. V: Korotkevich V.S., Machinskij D.A., Senichenkova T.B. (red.). *Slozhenie russkoj gosudarstvennosti v kontekste rannesrednevekovoj istorii Starogo Sveta*. Materialy mezhdunarodnoj konferentsii, sostoyavshejsya 14—18 maya 2007 g. v Gosudarstvennom Ermitazhe. TGE XLIX, 292—308.
- Rabinovich R.A., Ryabtseva S.S., Tel'nov N.P. 2010. Itogi raspokop gorodishcha Germanarie v svete issledovaniya kul'tury kol'tsevykh gorodishch v Moldove. V: Nosov E.N., Beletskij S.V. (otv. red.). «*Kraeugol'nyj kamen'*». *Arkheologiya, istoriya, iskusstvo, kul'tura Rossii i sopredel'nykh stran*. 80-letiyu so dnya rozhdeniya A.N. Kirpichnikova posvyashchaetsya. T. 2. Moskva: Lomonosov', 200—214.
- Rabinovich R.A., Tkachuk M.E. 1995. Issledovaniya na poselenii drevnerusskoj kul'tury u s. Rud' v Moldove. *Arkheologicheskie vesti* 4, 165—170.
- Rusanova I.P., Timoshchuk B.A. 1981. *Drevnerusskoe Podnestrov'e*. Uzhgorod: Karpati.
- Rybakov B.A. 1950. Ulichy (Istoriko-geograficheskie zametki). *KSIIMK* 35, 3—17.
- Salmina M.A. 1995. Tolkovin. V: Tvorogov O.V. (otv. red.). *Entsiklopediya «Slova o polku Igoreve» v 5 t. T. 5*. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin, 126—128.
- Sedov V.V. 1982. *Vostochnye slavyane v VI — XIII vv. Arkheologiya SSSR*. Moskva: Nauka.
- Sedov V.V. 1999. *Drevnerusskaya narodnost'. Istoriko-arkheologicheskoe issledovanie*. Moskva: Yazyki slavyanskoj kul'tury.
- Sedov V.V. 2002. *Slavyane. Istoriko-arkheologicheskoe issledovanie*. Moskva: Yazyki slavyanskoj kul'tury.
- Seredonin S.M. 1916. *Istoricheskaya geografiya. Lekcii chitannye v Imperatorskom Petrogradskom Arkheologicheskome Institute*. Petrograd.
- «Slovo o p'liku Igoreve» 1995. V: Tvorogov O.V. (otv. red.). *Entsiklopediya «Slova o polku Igoreve» v 5 t. T. 1*. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin, 9—14.
- Sobolevskij A.I. 1910. Russkie mestnye nazvaniya i yazyk skifov i sarmatov. *Russkij filologicheskij vestnik LXIV*, 183—186.
- Tel'nov N.P. 2001—2002. Vostochnoslavjanskije drevnosti Dnestrovsko-Prut'skogo mezhdurech'ya VIII—X vv. *Stratum plus (5)*, 142—263.
- Tikhomirov M.N. 1956. *Drevnerusskie goroda*. Izd. 2. Moskva: Gospolitizdat.
- Tret'yakov P.N. 1953. *Vostochnoslavjanskije plemena*. Izd. 2. Moskva: Izdatel'stvo AN SSSR.
- Trubachev O.N. 1974. Rannie slavyanskije etnonimy — svideteli migratsii slavyan. *VYA* 6, 48—67.
- Shafarik P.I. 1848. *Slavyanskije drevnosti*. T. I. Kn. I, II; T. II. Kn. I, II, III. Moskva.
- Shakhmatov A.A. 1919. *Drevnejšie sud'by russkogo plemeni*. Petrograd.
- Fasmer M. 1996. *Etimologicheskij slovar' russkogo yazyka*. V 4 t. Perevod O.N. Trubacheva. Sankt-Peterburg: Azbuka; Terra.
- Fedorov G.B. 1965. Itogi i zadachi izucheniya drevneslavyanskoj kul'tury Yugo-Zapada SSSR. *KSIA* 105, 21—31.
- Fedorov G.B. 1974. *Naselenie Prut'sko-Dnestrovskogo mezhdurech'ya i levoberezh'ya Nizhnego Dunaya v*

- kontse I i nachale II tysyacheletiya n. e. Rukopis'. Arkhiv Vysshej Antropologicheskoy shkoly (Kishinev).
- Filevich I.P. 1896. *Istoriya Drevnej Rusi. T. 1.* Varshava.
- Khaburgaev G.A. 1979. *Etnonimiya «Povesti vremennykh let».* Moskva: MGU.
- Khermann I. 1988. Ruzzi. Forsderen. Fresiti. K voprosu ob istoricheskikh i etnograficheskikh osnovakh «Bavarskogo Geografa» (pervaya polovina IX v.). V: Timoshchuk B.A. (otv. red.). *Drevnosti slavyan i Rusi.* Moskva: Nauka, 163—169.
- Khyunku I.G. 1964. K voprosu o sud'bakh romanizovannogo naseleniya Dunajsko-Dnestrovskikh zemel' v VI—XI vv. (volokhi i slavyane). *Tezisy dokladov pervogo simpoziuma po arkheologii i etnografii yugozapada SSSR.* Kishinev: Kartya Moldovenyashke, 37—38.
- Khyunku I.G. 1972. K voprosu o rasselenii tivertsev i ulichej v Podnestrov'e. V: Grosul Ya.S. (otv. red.). *Yugo-Vostochnaya Evropa v srednie veka.* Kishinev: Ştiinţa, 159—175.
- Erlikh S.E. 1997. Poklonenie volkhvam. (Opyt dinamicheskogo strukturalizma). V: Tkachuk M.E., Manzura I.V. (red.). *Stratum: Struktury i Katastrofy. Sbornik simvolicheskoy indoevropejskoy istorii.* Sankt-Peterburg: Nestor, 148—177.
- V.I. Kulakov. Series of Fibulae with Three Beams and with an Animals Mask on the Leg in Historical Prussia**
- Kulakov V.I. 1987. Otchet o rabote Baltijskoj ekspeditsii v 1987 g. Arkhiv IA RAN, R-I, № 11895.
- Kulakov V.I. 1990a. *Drevnosti prussov VI—XIII vv.* SAI G1—9. Moskva: Nauka.
- Kulakov V.I. 1990b. «Zverinogolovye» fibuly baltov (V—VII vv.). *Sovetskaya arkheologiya* (2), 204—214
- Kulakov V.I. 1991. *Otchet o rabote Baltijskoj ekspeditsii v 1991 g.* Arkhiv IA RAN, F. 1, № 15992.
- Kulakov V.I. 1995. Varianty ikonografii Odina i Tora V—XI vv. V: *Drevnyaya Rus': novye issledovaniya. Slavyano-russkie drevnosti 2.* Sankt-Peterburg.
- Kulakov V.I. 1998. Holibo. Mezhdurech'e Il'fing i Frishing v V v. *Gistarychna-arkhealagichny zbornik 13.* Minsk: VKP «ARTY-FEKS».
- Kulakov V.I. 2003. *Istoriya Prussii do 1283 g.* Moskva: Indrik.
- Kulakov V.I. 2004a. *Doll'kajm-Kovrovo. Issledovaniya 1879 g.* Minsk: GNU «Institut istorii NAN Belarusi».
- Kulakov V.I. 2004b. Bogi Videvuta. *Letonica 10.* Rīga: Izdošanai sagatavots SIA "N.I.M.S.", 36—64.
- Kulakov V.I. 2006. Kompleksy s oruzhiem gorizonta Syosdala-Unterszibrunn v Baltii. *Arkhealohiya epokhi syarėdnevyačoŭya. Matėryyaly pa arkheolohii Belarusi 12.* Minsk: DNU «Instytut historyi RFR Belarusi», 56—76.
- Kulakov V.I. 2007. Genezis trilistnykh fibul i umbonovidnykh podvesok. *Lietuvos Archeologija 32.* Vilnius: Diemedžio Leidykla, 133—144.
- Kulakov V.I. 2009. Antropomorfnye izobrazheniya na «chudovishchnykh» fibulakh v Baltii. V: *Baltu un slāvu kultūrkontakti.* Rīga: SIA "Madris", 432—441.
- Matuzova V.I. 1979. *Anglijskie srednevekove istochniki IX—XIII vv. Teksty, perevod, komentarij.* Moskva: Nauka.
- I. O. Gavritukhin, A. V. Pjankov. Byzantine Fibula from the Novosyolovka Site (Krasnodar Krai)**
- Abramova M.P. 1995. Rimskie provintsial'nye fibuly IV—V vv. na Severnom Kavkaze. *Istoriiko-arkheologicheskij al'manakh 1.* Armavir; Moskva, 140—147.
- Ajbabin A.I. 1990. Khronologiya mogil'nikov Kryma pozdnerimskogo i rannesrednevekovogo vremeni. *MAIET 1,* 3—86, 175—241.
- Ajbabin A.I. 2003. Problemy khronologii vizantijskoj kreposti na plato Eski-Kermen. *MAIET XIII,* 129—150.
- Ajbabin A.I., Khajredinova E.A. 2008. *Mogil'nik u sela Luchistoe 1.* Bosporskie issledovaniya. Supplementum 4. Simferopol'; Kerch': ADEF-Ukraina.
- Ambroz A.K. 1966. *Fibuly yuga evropejskoj chasti SSSR.* SAI D1—30. Moskva: Nauka.
- Apkhazava N.I. 1979. *Material'naya kul'tura rannesrednevekovoj Gruzii (voprosy arkheologicheskoy khronologii po dannym ukrashenij).* Tbilisi: Metsniereba (na gruzinskom yazyke).
- Vakulenko L.V., Prikhodnyuk O.M. 1984. *Slavyanskije poseleniya I tys. n. e. u s. Sokol na Srednem Dnestre.* Kiev: Naukova dumka.
- Gabuev T.A., Malashev V. Yu. 2009. *Pamyatniki rannikh alan tsentral'nykh rajonov Severnogo Kavkaza.* Moskva: TAUS.
- Gavritukhin I.O. 2002a. Fibuly vizantijskogo kruga v Vostochnoj Evrope (I. Dunajsko-illirijskie). *MAIET IX,* 229—250.
- Gavritukhin I.O. 2002b. Fibuly i remennye garnitury iz tsisterny P-1967 g. v Khersonese. *MAIET IX,* 217—228.
- Gavritukhin I.O. 2003. Fibula iz Luki-Kavetchinskoy v kontekste slavyano-vizantijskikh svyazej. In: Dulinicz M. (red.) *Śłowiane i ich sąsiedzi we wczesnym średniowieczu.* Lublin; Warszawa: UMCS, 197—206.
- Gavritukhin I.O. 2009. Elementy «Yustinianovskogo» voinskogo stilya u severnykh varvarov (pryazhki tipa Suchidava). In: Aparaschivei D. (ed.). *Studia Antiqua et Mediaevalia. Miscellanea in honorem annos LXXV peragentis Professoris Dan Gh. Teodor oblata.* Iaşi: Editura Academiei Române, 153—183.
- Gavritukhin I.O. 2010a. Vizantijskie podvyaznye fibuly s S-vidnoj petlej dlya osi pruzhiny. Nakhodki k severu i vostoku ot Dunaya. V: Islanova I.V., Rodinkova V.E. (otv. red.). *Arkheologiya Vostochnoj Evropy v I tysyacheletii n. e. Problemy i materialy.* RSM 9. Moskva: IA RAN, 35—89.
- Gavritukhin I.O. 2010b. Fibuly mogil'nika Mamison-don v kontekste kavkazskikh nakhodok. V: Albegova Z. Kh., Verishchinskij-Babajlov L.I. *Rannesrednevekovyj mogil'nik Mamison-don.* Moskva: IA RAN: TAUS, 410—428.
- Gavritukhin I.O. 2010 v. Nakhodka iz Suprut v kontekste vostochnoevropejskikh sil'no profilirovannykh fibul. V: Vorontsov A.M., Gavritukhin I.O. (red.). *Lesnaya i lesostepnaya zony Vostochnoj Evropy v epokhi rimskikh vliyaniy i Velikogo peresele-niya narodov. Konferentsiya 2.* Ch. 1. Tula: Gosudarstvennyj muzej-zapovedinik «Kulikovo pole», 49—67.
- Gavritukhin I.O., v pechati. Fibula iz Tiszaszentmarton. V: *Sbornik v chest' E. Garam.* Budapesht.
- Gavritukhin I.O., Kazanskij M.M. 2006. Bospor, tetraksity i Severnyj Kavkaz vo vtoroj polovine V—VI vv. *Arkheologicheskie vesti 13,* 297—342.
- Gavritukhin I.O., Oblomskij A.M. i dr. 1996. *Gaponovskij klad i ego kul'turno-istoricheskij kontekst.* RSM 3. Moskva: IA RAN.
- Gavritukhin I.O., P'yankov A.V. 2003. Severo-Vostochnoe Prichernomor'e. Rannesrednevekove drevnosti poberezh'ya. Drevnosti V—VII vekov. V: Makarova T.I., Pletneva S.A. (otv. red.). *Krym, Severo-Vostochnoe Prichernomor'e i Zakavkaz'e v epokhu srednevekov'ya. IV—XIII veka.* Arkheologiya. Moskva: Nauka, 191—193, 240—245.
- Gencheva E. 2004. *Rimskite fibuli ot Bălgariya ot kraya na I v. pr. n. e. do kraya na VI v. na n. e.* Veliko Tărnovo: Faber.
- Goryunov E.A., Kazanskij M.M. 1978. O proiskhozhdenii shirokoplastinchatykh fibul. *KSIA 155,* 25—31.
- Goryunov E.A., Kazanskij M.M. 1983. K izucheniyu rannesrednevekovykh drevnostej Nizhnego Podunav'ya (VI—VII vv.). V: Baran V.D. (otv. red.). *Slavyane na Dnestre i Dunae.* Kiev: Naukova

- dumka, 191—205.
- Dmitriev A.V. 1982. Rannesrednevekoveye fibuly iz mogil'nika na r. Dyurso. V: Ambroz A.K., Erdeli I.F. (otv. red.). *Drevnosti epokhi Velikogo pereseleniya narodov V—VIII vekov*. Moskva: Nauka, 69—107.
- Janković Đ. 1981. *Podunavski deo oblasti Akvisa u VI i početkom VII veka*. Beograd: Arheološki institut.
- Kojcheva K., Kharalambieva A. 1993. Fibuli ot istoricheskiya muzej v Gabrovo (III—VII vek). *GMSB XIX*, 58—72, tabl. I—VIII.
- Kropotov V.V. 2010. *Fibuly sarmatskoj epokhi*. Kiev: ADEF-Ukraina.
- Mastykova A.V. 2009. *Zhenskij kostyum Tsentral'nogo i Zapadnogo Predkavkaz'ya v kontse IV — seredine VI v.n.e.* Moskva: IA RAN.
- Prikhodnyuk O.M. 1998. *Pen'kovskaya kul'tura. Kul'turno-khronologicheskij aspekt issledovaniya*. Voronezh: Voronezhskij universitet.
- Kharalambieva A. 1989. Dva tipa kásnoantichni fibuli váv Varnenskiya muzej. *INMV 25 (40)*, 29—40.
- Kharalambieva A., Atanasov G. At. 1991. Fibuli ot V—VI v. v Shumenskiya muzej. *INMV 27 (42)*, 42—63.
- Kharalambieva A., Atanasov G. At. 1992a. Novopostápli fibuli ot III—VII v. v Shumenskiya muzej. *INMV 28 (43)*, 86—120.
- Kharalambieva A., Atanasov G. At. 1992b. Fibuli ot Novopazarsko ot I—VII v. *GMSB XVIII*, 57—73, tabl. I—VIII.
- Kharalambieva A., Ivanov D. 1986. Kásnoantichny fibuli ot muzeya v Russe. *GMSB XII*, 9—20, tabl. I—IV.
- A. V. Skyba. Zoomorphic and Zoo-Antropomorphic Fibulae in the Dnieper Hoards**
- Ambroz A.K. 1993. K proiskhozheniyu dneprovskikh antropo-zoomorfnykh fibul. *RA (2)*, 179—184.
- Aulikh V.V. 1972. *Zymnivs'ke horodyshche — slov'yans'ka pam'yatka VI—VII st. v Zakhidnij Volyni*. Kyiv: Naukova dumka.
- Gavrilova A.A. 1965. *Mogil'nik Kudyrga kak istochnik po istorii altajskikh plemyon*. Leningrad: Nauka.
- Gavritukhin I.O. 2001. Evolyutsiya vostochnoevropejskikh psevdopryazhek. V: Stashenkov D.A. (otv. red.). *Kul'tura Evrazijskikh stepej vtoroj poloviny I tys.n.e.* Samara, 31—86.
- Gavritukhin I.O., Oblomskij A.M. 1996. *Gaponovskij klad i ego istoriko-kul'turnyj kontekst*. Moskva: Institut arheologii RAN.
- Korzukhina G.F. 1996. Klady i sluchajnye nakhodki veshchej kruga «drevnostej antov» v Srednem Podneprov'e. Katalog pamyatnikov. *MAIET V*, 352—435.
- Korenyako V.A. 2002. *Iskusstvo narodov Tsentral'noj Azii i zverinyj stil'*. Moskva: «Vostochnaya literatura» RAN.
- Prikhodnyuk i dr. 1996: Prikhodnyuk O.M., Padin V.A., Tikhonov N.G. 1996. Trubchevskij klad antskog vremeni. V: Prikhodnyuk O.M. (otv. red.). *Materialy I tys.n.e. po arheologii i istorii Ukrainy i Vengrii*. Kiev: Naukova dumka, 79—102.
- Prykhodnyuk O.M. 2001. *Stepove naseleennya Ukrainy ta skhidni slov'yany (druha polovyna I tys.n.e.)*. Kyiv: Chernivtsi: Prut.
- Rodinkova V.E. 2006. K voprosu o tipologicheskome razviti antropozoomorfnykh fibul (proste formy). *RA (3)*, 41—51.
- Rybakov B.A. 1953. *Drevnie rusy*. SA (XVII), 23—105.
- Rudenko S.I. 1962. *Kul'tura khunnov i noinulinskie kurgany*. Moskva; Leningrad: Nauka.
- Skyba A.V. 2004. Poyasni nabory v sviti vzayemozv'yazkiv kochovykiv i slov'yan. V: Kozak D.N. (vidp. red.). *Arheolohiya davnikh slov'yan*. Kyiv: Instytut arheolohii NAN Ukrainy, 239—258.
- Stepnaya polosa... 1992: *Stepnaya polosa aziatskoj chasti SSSR v skifo-sarmatskoe vremya*. Moskva: Nauka.
- Shcheglova O.A. 1990. O dvukh gruppakh «drevnostej antov» v Srednem Podneprov'e. V: Terpilovskij R.V. (otv. red.). *Materialy i issledovaniya po arheologii Dneprovskogo Levoberezh'ya*. Kursk, 162—205.
- O.V. Komar, M.O. Strel'nik. **“Repressed” Hoard: 8th Century Jewellery Complex from the Fotovizh Hoard**
- Ajbabin A.I. 1993. Mogil'niki VIII — nachala Kh vv. v Krymu. *MAIET III*, 121—132.
- Ajbabin A.I., Khajredinova E.A. 2008. *Mogil'nik u sela Luchistoe*. T.I. Simferopol'; Kerch': Adef-Ukraina.
- Aksyonov V.S. 1999. Starosaltovskij katakombnyj mogil'nik. *Vita Antiqua 2*, 137—149.
- Aksyonov V.S. 2010. Novye rannesaltovskie pogrebal'nye komplekxy Severo-Zapadnoj Khazarii. *Drevnosti 2010*. Khar'kov, 166—177.
- Aksenov V.S., Khoruzhaya M.V. 2005. Novye rannesrednevekoveye zakhoroneniya Netajlovskogo mogil'nika (raskopki 2002—2004 gg.). *Khazarskij al'manakh 4*, 199—215.
- Baranov I.A., Majko V.V., Dzhanov A.V. 1997. Raskopki srednevekovej Sugdei. *Arheologicheskie issledovaniya v Krymu. 1994 god*. Simferopol': Krymskij filial IANU, 38—45.
- Belavin A.M. 2000. *Kamskij torgovyy put'. Srednevekovee Predural'e v ego ekonomicheskikh i etnokul'turnykh svyazyakh*. Perm': Izdatel'stvo PGPU.
- Berezovets' D.T. 1952a. Doslidzhennya na terytorii Putyvl's'koho rajonu, Sums'koj oblasti. *Arheolohichni pam'yatky URSS III*, 242—250.
- Berezovets' D.T. 1952b. Khariv's'kyj skarb. *Arheolohiya VI*, 109—119.
- Berezovets' D.T. 1953. Do pytannya pro litopysnykh siveryan. *Arheolohiya VIII*, 28—44.
- Berezovets' D.T. 1975. Livoberezhzhya Dnipro (pam'yatky volyntsevs'koho ta romens'koho typiv). V: Dovzhenok V.J. (otv. red.). *Arheolohiya Ukrain's'koj RSR. T. 3*. Kyiv: Naukova dumka, 136—150.
- Bogomol'nikov V.V. 2004. *Radimichi (po materialam kurganov Kh — KhII vv.)*. Gomel': GGU im.F. Skoriny.
- Vladimirov I.A. 1901. Izvlechenie iz otcheta o raskopkakh, proizvedennykh v 1898 g. v Nal'chikskom okruge Terskoj oblasti. Raskopki na «Peschanke». *OAK za 1899 god*, 124—134.
- Vejmar E.V., Ajbabin A.I. 1993. *Skalistinskij mogil'nik*. Kiev: Naukova dumka.
- Vázharova Zh.N. 1976. *Slavyani i prabálgari (po dannii na nekropolite ot VI — XI v. na teritoriyata na Bálgariya)*. Sofiya: BAN.
- Gavritukhin I.O., Shcheglova O.A. 1996. Khronologiya nachal'nykh faz pamyatnikov volyntsevs'koho kruga. V: Gavritukhin I.O., Oblomskij A.M. *Gaponovskij klad i ego kul'turno-istoricheskij kontekst*. Moskva: IA RAN.
- Grigor'ev A.V. 1988. K voprosu ob ukrasheniyakh romenskoj kul'tury. *Chernigov i ego okruha v IX—XIII vv.: tezisy dokladov*. Chernigov, 103—105.
- Grigor'ev A.V. 1990. Nekotorye zamechaniya po povodu ukrashenij romenskoj kul'tury. V: Tolochko P.P. (otv. red.). *Problemy arheologii Yuzhnoj Rusi*. Kiev: Naukova dumka, 50—56.
- Grigor'ev A.V. 2000. *Severskaya zemlya v VIII — nachale XI v. po arheologicheskim dannym*. Tula.
- Zharov H.V., Terpylovs'kyj R.V. 2004. *Skarb sribnykh prykras VIII stolittya z Andriyashivky na Suli*. Kyiv: Korvin Press.
- Ivanov A.A., Kopylov V.P., Naumenko S.A. 2000. Poyasnye nabory iz kurganov khazarskogo vremeni mezhdurech'ya Dona i Sala. *Donskaya arheologiya (1)*.
- Ivanov P.P. 1952. *Materialy po istorii Mordvy VIII—XI vv. Kryukovsko-Kuzhnovskij mogil'nik*. Morshansk: Morshanskij kraevedcheskij muzej.
- Janković Đ. 2007. *Srpsko pomorje od 7. do 10. stoleća*. Beograd: Srpsko arheološko društvo.
- Kazakov E.P. 1992. *Kul'tura rannej Volzhskoj Bulgarii (etapy etnokul'turnoj istorii)*. Moskva: Nauka.
- Kozlov's'ka V. 1928. Sribnyj skarb chasiv velykoho pereseleniya norodiv z s. Fativyzh na Chemihivshchyni. *Yuvilejnyj zbirnyk na poshanu akademika Mykhajla Serhiyevycha Hrushevs'koho z nahody shist'desyatoj richnytsi zhyt'tya ta sorokovykh rokovyn naukovoi diyal'nosti*. Kyiv, 44—52.

- Komar A. V. 1999. Predsaltovskie i rannesaltovskij gorizonty Vostochnoj Evropy. *Vita Antiqua* 2. 111—136.
- Komar O. V. 2000. Poyasni nabory Fativyv'koho ta Kharyvs'koho skarviv. *Muzejni chytannya*. Kyiv, 153—156.
- Komar A. V. 2001. Proiskhozhdenie poyasnykh naborov rannesaltovskogo tipa. V: *Kul'tury Evrazijskikh stepej vtoroj poloviny I tys. n. e. (iz istorii kostyuma)*. T. 2. Samara: SamVen, 103—117.
- Komar A. V. 2006. Pereshchepinskij kompleks v kontekste osnovnykh problem istorii i kul'tury kochevnikov Vostochnoj Evropy VII — nachala VIII v. *Stepi Evropy v epokhu srednevekov'ya* 5, 7—244.
- Komar A. V. 2010a. Vizantijskij zolotoj braslet VII v. iz sobraniya Muzeya istoricheskikh dragotsennostej Ukrainy. *Sugdejskij sbornik* IV. 402—411.
- Komar A. V. 2010b. K diskussii o khronologii rannesrednevekovykh kochevnicheskikh pamyatnikov Srednego Povolzh'ya. V: Stashenkov D. A. (otv. red.). *Kul'tury evrazijskikh stepej vtoroj poloviny I tysyacheletiya n. e. (voprosy mezhetnicheskikh kontaktov i mezhkul'turnogo vzaimodejstviya)*. Samara, 169—206.
- Komar A. V., Sukhobokov O. V. 2004. Gorodishche «Monastyrishche» i drevnerusskij Romen: problema preemstvennosti. V: Motsya O. P. (otv. red.). *Starodavnij Iskorosten' i slov'yans'ki hrady VIII — X st.* Kyiv: Korvin Pres, 159—173.
- Kostyushko-Valyuzhinich K. K. 1900. Otchet zavedyvayushchego raskopkami v Khersonese za 1897 g. *OAK za 1897 g.*, 91—132.
- Kopylov V. P. 1978. Otchyot o rabote Donskogo otryada Rostovskoj ekspeditsii v 1978 g. Nauchnyj arkhiv IA RAN. R-1, № 7283.
- Kryganov A. V. 2001. Verkhnesaltovskij i Netajlovskij arkheologicheskie pamyatniki saltovskoj kul'tury — ostatki drevnego khazarskogo goroda. *Stepi Evropy v epokhu srednevekov'ya* 2, 347—358.
- Lyapushkin I. I. 1958. Novotroitskoe gorodishche: O kul'ture vostochnykh slavyan v epokhu slozheniya Kievskogo gosudarstva. *MIA* 74, 1—328.
- Lyapushkin I. I. 1959. K voprosu o pamyatnikakh volyntsevskogo tipa. *Sovetskaya arkheologiya* XXIX—XXX, 58—83.
- Makarenko N. 1908a. Nakhodka 1905 g. v g. Poltave. *Trudy Poltavskoj uchenoj arkhivnoj komisii* 5, 203—207.
- Makarenko N. 1908b. Predmety sluchajnoj nakhodki bliz sela Ivakhniki, Lohvitskogo uезда Poltavskij gub. *Trudy Poltavskoj uchenoj arkhivnoj komisii* 5, 207—212.
- Matveeva G. I. 1997. *Mogil'niki rannikh bolgar na Samar-skoy Luke*. Samara: «Samsarskij universitet».
- Novosel'tsev A. P. 1990. *Khazarskoe gosudarstvo i ego rol' v istorii Vostochnoj Evropy i Kavkaza*. Moskva: Nauka.
- Pavlova V. V. 2007. Storinky zhyt'tya ta naukova diyal'nist' V. Ye. Kozlov's'koi. *Arkheolohiya* (4), 70—82.
- Pletneva S. A. 1967. Ot kochevij k gorodam. Saltovo-mayatskaya kul'tura. *MIA* 146, 1—196.
- Prykhodnyuk O. M. 1980. *Arkheolohichni pam'yatky Seredn'oho Podniprov'ya VI — IKh st.* Kyiv: Naukova dumka.
- Prykhodnyuk O. M. 1998. *Pen'kovskaya kul'tura: kul'turno-khronologicheskij aspekt issledovaniya*. Voronezh: Voronezhskij universitet.
- Prykhodnyuk O. M. 2005. *Pastyrs'ke horodyshche*. Kyiv; Chernivtsi: Zelena Bukovyna.
- Put' iz varyag v greki i iz grek...* 1996. Katalog vystavki. Moskva: GIM.
- Pushkina T. A. 1987. Visochnye kol'tsa Gnezdovskogo kompleksa. *Trudy V mezhdunarodnogo kongressa slavyanskoj arkheologii*. Moskva, 50—57.
- Rashev R. 2008. *Balgarskata ezicheska kultura VII—IX v.* Sofiya: IK Klassika i Stil.
- Sukhobokov O. V. 1975. *Slavyane Dneprovskogo Levoberezh'ya (romenskaya kul'tura i eyo predshestvenniki)*. Kiev: Naukova dumka.
- Sukhobokov O. V. 1986. Slavyanskie drevnosti poslednej chetverti I tys. n. e. Dneprovskogo Levoberezh'ya (volyntsevskaya i romenskaya kul'tury). V: Baran V. D. (otv. red.) *Arkheologiya Ukrainskoj SSR*. T. 3. Kiev: Naukova dumka, 191—212.
- Sukhobokov O. V. 1992. *Dniprovs'ke lisostepove Livoberezhzha u VIII — KhIII st.* Kyiv: Naukova dumka.
- Sukhobokov O. V., Yurenko S. P. 1995. *Oposhnyanskoe gorodishche (po materialam arkheologicheskikh issledovaniy 1975 g.)*. Poltava.
- Totev B., Pelevina O. 2007. Borba mezhdzhu zhivotni v kolannata metaloplastika ot ezicheskiya period na dunavskite balgari. *Izledvaniya po balgarska srednevekovna arkheologiya*. Veliko Tarnovo: Faber, 111—124.
- Fedorov-Davydov G. A. 1984. Pogrebeniya khazarskogo vremeni iz urochishcha «Krivaya Luka» v Nizhnem Povolzh'e. V: *Problemy arkheologii stepej Evrazii*. Kemerovo: MR i SSO RSFSR, KGU. 80—94.
- Shablavina E. A. 2001. Vizual'no opredelyaemye osobennosti lit'ya metallicheskikh ukrashenij po voskovej modeli (na materialakh pal'chatykh fibul Dneprovskogo Levoberezh'ya VII v. n. e.). V: Zav'yalov V. I. (otv. red.) *Drevnie remeslenniki Priural'ya*. Izhevsk: UIIYaL UrO RAN. 308—321.
- Shcheglova O. A. 1987. Saltovskie veshchi na pamyatnikakh volyntsevskogo tipa. V: Pryakhin A. D. (otv. red.) *Arkheologicheskie pamyatniki epokhi zheleza Vostochnoevropskoj lesostepi*. Voronezh: Izdatel'stvo VGU, 77—85.
- Shcheglova O. A. 1988. Fativizhskij klad kak osnovanie dlya datirovki pamyatnikov volyntsevskogo tipa. *Chernigov i ego okruga v IX—XIII vv.: tezisy dokladov*. Chernigov, 101—103.
- Shcheglova O. A. 1990. O dvukh gruppakh «drevnostej antov» v Srednem Podneprov'e. V: Terpilovskij R. V. (otv. red.) *Materialy i issledovaniya po arkheologii Dneprovskogo Levoberezh'ya*. Kursk, 162—204.
- Shpilev A. G. 2008. Ob evolyutsii yuzhnosevrianskogo golovnogogo ubora s ochelem i venchikom (konets X—XI v.). *Russkij sbornik* 4. Bryansk. RIO BGU, 43—59.
- Shpilev A. G. 2009. Visochnye kol'tsa Kurskogo kraja (2-ya polovina VIII v. — 1-ya polovina XIII v.). V: Naumov A. V. (otv. red.) *Verkhnee Podon'e: Istorija. Arkheologiya* 4. Tula: Gos. muzej-zapovednik «Kulikovo pole», 5—33.
- Shpilev A. G. 2010. Ukrasheniya romenskogo vremeni iz Kurskoj oblasti (vtoraya polovina VIII v. — konets X vv.). *Stratum plus* (5). 221—274.
- Yurenko S. P. 1990. Proizvodstvennyj i bytovoj inventar'. Oruzhie. Ukrashenie. V: Baran V. D. (otv. red.). *Slavyane Yugo-Vostochnoj Evropy v predgosudarstvennyj period*. Kiev: Naukova dumka, 290—302.
- Yastrebov V. N., 1893. Lyadinskij i Tomnikovskij mogil'niki Tambovskoj gubernii. *Materialy po arkheologii Rossii* 10.

S. S. Ryabtseva. Temple Rings with Ray decorations and the Byzantine Tradition

- Eniosova N. V. 2002. Yuvelimoe delo rannegorodskogo tsentra Gnezdova. *Vestnik RGNF* (3). Moskva, 5—16.
- Zvzdets'kyj B. A., Petrauskas A. V., Pol'huj V. I. 2004. Novi doslidzhennya Starodavn'oho Iskorostenya. V: Motsya O. P. (hl. red.). *Starodavnij Iskorosten' i slov'yanski hrady VIII—X st. Zbyrka naukovykh prats'*. Kyiv: Korvin, 41—50.
- Izyumova S. A. 1978. Rannie typy luchevykh visochnykh kolets Suprutskogo gorodishcha. *Vestnik MGU. Seriya «Istorija»* 6, 100—103.
- Kazakov A., Chernenko E. 2007. Chernigovskij detinets IX — XIII vv. v svete novykh arkheologicheskikh materialov. V: Kovalenko O. B. (vidp. red.). *Chernihiv u seredn'ovichnij ta rann'omodernij istorii Tsentral'no-Skhidnoi Yevropy. Zbirnyk naukovykh prats', prysvyachenyj 1100-littyu pershoj litopysnoi*

№5. 2011

- zhadky pro Chernihiv. Chernihiv: Desnyans'ka pravda.
- Pavlova V. 2007. *Säkrovisthata na srednevekovna Bälgariya. Katalog na izlozhba*. Regionalen istoricheski muzej. Varna.
- Prykhodnyuk O.M. 1994. Tekhnolohiya vyrobnytstva ta vytoky yuvelimoho stylyu metalevykh prykras Pastyrs'koho horodyssha. *Arkheolohiya* 3, 61—77.
- Prikhodnyuk O.M. 1998. *Pen'kovskaya kul'tura*. Voronezh: Izdatel'stvo Voronezhskogo gosudarstvennogo universiteta.
- Prikhodnyuk O.M. 2000. Fibuly Pastyrskogo gorodishcha. V: Pryakhin A.D. (otv. red.) *Evrasijskaya step' i lesostep' v epokhu rannego srednevekov'ya*. Voronezh: Izdatel'stvo Voronezhskogo gosudarstvennogo universiteta, 48—73.
- Prykhodnyuk O.M. 2001. *Stepove naselennya Ukraïny ta skhidnyi slov'yany (druha polovyna I tys. n. è.)*. Kyïv; Chernivtsi: Vydavnytstvo «Prut».
- Prykhodnyuk O.M. 2005. *Pastyrs'ke horodyshe*. Kyïv; Chernivtsi: Zelena Bukovyna.
- Ryabtseva S.S. 2008. O vizantijskikh lunnitsevidnykh ser'gakh VI—VII vv. *Revista arheologică. Serie nouă* IV. Chişinău, 31—39.
- Ryabtseva S.S. 2005—2009. Podunajskie elementy v yuvelimom ubore naseleniya Vostochnoj Evropy v VII—XI vv. *Stratum plus* (5), 357—380.
- Tymoshchuk B.O. 1982. *Davn'orus'ka Bukovyna*. Kyïv: Naukova dumka.
- Shpilev A.G. 2010. Ukrasheniya romenskogo vremeni iz Kurskoj oblasti (vtoraya polovina VIII — konets X vv.). *Stratum plus* (5), 221—274.
- M. Parczewski. Scandinavian Artefact from Principality Centre in Halitch, Ukraine**
- Vojtovych L. 2000. *Knyaziv'ski dynastii skhidnoi Yevropy (kinets' IX — pochatok XVI st.). Sklad, suspil'na i politychna rol'. Istoryko-henealohichne doslidzhennya*. L'viv: Instytut ukraïnoznavstva im. I. Kryp'yakevycha NAN Ukraïny.
- Majorov A.B. 2001. *Galitsko-volynskaya Rus'. Ocherki sotsial'no-politicheskikh otnoshenij v domongol'skij period. Knyaz', boyare i gorodckaya obshchina*. Sankt-Peterburg: Universitetskaya kniga.
- Pasternak Ya. 1944. *Staryj Halych. Arkheolohichno-istorychni doslidy u 1850—1943 rr.* Krakiv; L'viv.
- Pasternak Ya. 1998. *Staryj Halych. Arkheolohichno-istorychni doslidy u 1850—1943 rr.* Ivano-Frankiv's'k: Plaj.
- Sedov B.B. 1987. *Finno-ugry i balty v epokhu srednevekov'ya*. Moskva: Nayka.
- Tomenchuk B. 2006. *Arkheolohiya nekropoliv Halycha i Halyts'koj zemli. Oderzhavlennya. Khrystyanyzatsiya*. Ivano-Frankiv's'k: Hostynets'.
- A. V. Kurbatov. "Alien" Leather Objects from Medieval Rus': Circulation of People and Goods**
- Antonovich V.B. 1893. Raskopki v strane drevlyan. *Drevnosti Yugo-Zapadnogo kraja*. MAR 11. Sankt-Peterburg.
- Antropova Ya.V. 2003. O redkom vide kozhanoj obuvi iz raskopok v Staroj Russe. V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA* 17. Velikij Novgorod: NGOMZ, 265—272.
- Antropova Ya.V. 2004. Kolleksiya kozhanykh izdelij Georgievskogo raskopa v Staroj Russe. V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA* 18. Velikij Novgorod: NGOMZ, 283—292.
- Antropova Ya.V., Toropova E.V. 2001. Srednevekovaya kozhanaya obuv' Staroj Rusy: pervye rezul'taty issledovanij. V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA* 15. Velikij Novgorod: NGOMZ, 245—257.
- Arkheolohiya i numizmatyka Belarusi. Èntsyklapedyya*. 1993. Minsk: Belaruskaya èntsyklapedyya.
- Arkheolohiya severnorusskoj derevni X—XIII vv. Srednevekovye poseleniya i mogil'niki na Kubenskom ozere*. 2008. V: Makarov N.A. (otv. red.). T. 2. *Material'naya kul'tura i khronologiya*. Moskva: Nauka.
- Bebre V.V. 1987. Tipy kozhanoj obuvi Rigi XII—XIV vv. i ikh arealy. *KSIA* 190, 25—31.
- Bubenok O.B. 2004. *Alany-asyv Zolotoj Orde (XIII—XVvv.)*. Kiev: Naukova dumka.
- Bulkin V.A. 1988. Gertsike i Kukuenojs (k postanovke problemy). V: Froyanov I. Ya. (red.) *Problemy otechestvennoj i vseobshchej istorii* 11. Genesis i razvitie feodalizma v Rossii. Leningrad: Izd. LGU, 124—139.
- Varfolomeeva T.S. 1993. Kozhanye nozhny XI—XV vv. iz raskopok Novgoroda. V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA* 7. Novgorod: NGOMZ, 162—167.
- Varfolomeeva T.S. 1995. Kozhanye futlyary v vide koroboček. V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA* 9. Novgorod: NGOMZ, 192—202.
- Varfolomeeva T.S. 1997. Srednevekovye kozhanye futlyary dlya torgovogo inventarya. V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA* 11. Novgorod: NGOMZ, 105—114.
- Vilsone M.R. 1952. Arkheologicheskie raskopki v gorode Rige. *KSIIMK* XLII, 123—134.
- Voronin N.N. 1954. Drevnee Grodno. *MIA* 41.
- Genrikh Latvijskij. 1938. *Khronika Livonii*. Vved., per. i komment. S.A. Anninskogo. Moskva; Leningrad.
- Gorelik M.V. 2008. Zolotoordynskie predmety i ikh mestnye podrazhaniya v materialakh drevnerusskikh gorodov. *KSIA* 222, 117—125.
- Gramoty Velikogo Novgoroda i Pskova*. 1949. Pod red. S.N. Valka. Moskva; Leningrad: Izd. AN SSSR.
- Gurevich F.D. 1962. *Drevnosti Belorusskogo Poneman'ya*. Moskva; Leningrad: Izd. AN SSSR.
- Dode Z.V. 2001. *Srednevekovyj kostyum narodov Severnogo Kavkaza*. Moskva: Vostochnaya literatura.
- Izyumova S.A. 1959. K istorii kozhevnogo i sapozhnogo remesel Novgoroda Velikogo. *MIA* 65, 192—222.
- Jonajtis R., Vyazyhovichene V. 2009. «Russkij gorod», istoricheski sformirovavshijsya v Vil'nyuse v XIV—XV vv. V: Nosov E.N. (otv. red.). *Arkheologiya i istoriya Litvy i severo-zapada Rossii v rannem i pozdnem srednevekov'e*. Sankt-Peterburg: Nestor-Istoriya, 94—103.
- Kolchin B.A., Rybina E.A. 1982. Raskop na ulitse Kirova. V: Kolchin B.A., Yanin V.L. (red.). *Novgorodskij sbornik. 50 let raskopok Novgoroda*. Moskva: Nauka, 178—238.
- Kolchin B.A., Khoroshev A.S., Yanin V.L. 1981. *Usad'ba novgorodskogo khudozhnika XII v.* Moskva: Nauka.
- Kolchin B.A., Yanin V.L., Yamshchikov S.V. (sost.). 1985. *Drevnij Novgorod: prikladnoe iskusstvo i arkheologiya*. Moskva: Iskusstvo.
- Kraütsevich A.K. 1991. *Harady i zamky Belaruskaha Panyamonna XIV—XVIII st. st.: planirovka, kul'turny sloj*. Minsk: Navuka i tèkhnika.
- Kurbatov A.V. 1997. Rannesrednevekovaya obuv' Povolkhov'ya i voprosy slozheniya gorodskogo remesla. V: Kirpichnikov A.N., Nosov E.N. (red.). *Drevnosti Povolkhov'ya*. Sankt-Peterburg: IIMK RAN, 117—128.
- Kurbatov A.V. 1999. Nasledie M.K. Kargera: kolleksiya kozhanykh predmetov iz raskopok 1957 g. na Verkhnem zamke Polotska. V: Nosov E.N. (otv. red.). *Rannesrednevekovye drevnosti Severnoj Rusi i ee sosedej*. Sankt-Peterburg: IIMK RAN, 100—117.
- Kurbatov A.V. 2003. Kozhanye izdeliya srednevekovogo Vyborga po raskopkam 2000—2001 gg. V: Selin A.A. (otv. red.) *Staroladozhskij sbornik* 6. Sankt-Peterburg; Staraya Ladoga: SIAAMZ, 122—158.
- Kurbatov A.V. 2004a. *Kozhevennoe proizvodstvo Tveri XIII—XV vv. (po materialam raskopok Tverskogo kremlya 1993—1997 gg.)*. Sankt-Peterburg: Peterburgskoe vostokovedenie.
- Kurbatov A.V. 2004b. Obuvnaya moda v srednevekovoj Rusi (po nakhodkam iz raskopok v Tveri). V: Kirpichnikov A.N., Sedykh V.N. (red.). *Arkheologiya, istoriya, numizmatika, etnografiya Vostochnoj Evropy*. Sb. statej pamyati professora I.V. Dubova. Sankt-Peterburg: Izd. SPbGU, 102—115.
- Kurbatov A.V. 2006a. Russkaya obuvnaya moda XVII v. po arkheologicheskim materialam. V: Kalash-

- nikova N.M. (red.). *Moda i dizajn: istoricheskij opyt, novye tekhnologii*. Materialy 9-j MNK, Sankt-Peterburg, 4—7 iyulya 2006 g. Sankt-Peterburg: IPTs SPGUTD, 367—373.
- Kurbatov A.V. 2006b. Arkheologiya i paleoetnografiya srednevekovoj Tveri (po materialam kozhevennogo remesla). V: *Drevnyaya Tver'*. Materialy NK. Arkhivnyj otdel Tverskoj oblasti. Tver': Liliya Print, 42—72.
- Kurbatov A.V. 2006v. Regional'nye cherty v bytovoj material'noj kul'ture (na primere kozhanykh nakhodok iz raskopok v Talline). *AV* 13, 264—272.
- Kurbatov A.V. 2007. Novgorodskaya «revolyutsiya XII veka» i progress v kozhevennom remesle. V: Nosov E.N., Musin A.E. (otv. red.). *Ustokov russkoj gosudarstvennosti. K 30-letiyu arkheologicheskogo izucheniya Novgorodskogo Ryurikova Gorodishcha i Novgorodskoj oblastnoj arkheologicheskoy ekspeditsii*. Istoriko-arkheologicheskij sbornik. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin, 89—133.
- Kurbatov A.V. 2008a. Etapy tekhnicheskogo sovershenstvovaniya v kozhevennom dele srednevekovoj Rossii. V: *Trudy II (XVIII) VAS v Suzdale 2008 g.* T. II. Moskva: IA RAN, 472—476.
- Kurbatov A.V. 2008b. Nachal'nyj period slozheniya srednevekovogo kozhevennogo remesla na Rusi. V: Kirpichnikov A.N. (otv. red.). *Ladoga i Ladozhskaya zemlya v epokhu srednevekov'ya 2*. Sankt-Peterburg: Nestor-Istoriya, 68—151.
- Kurbatov A.V. 2008v. O vnestratigraficheskom datirovanii kompleksov kozhanykh izdelij v russkikh srednevekovykh gorodakh. *Zapiski IIMK RAN* 3. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin, 210—233.
- Kurbatov A.V. 2008g. Serijnye kozhanye izdeliya neopredelennogo naznacheniya. V: Savinov D.G. (otv. red.). *Sluchajnye nakhodki: khronologiya, atributsiya, istoriko-kul'turnyj kontekst*. Materialy tematicheskoy NK, Sankt-Peterburg, 16—19 dekabrya 2008 g. Sankt-Peterburg: Istoricheskij fakul'tet SPbGU, 260—268.
- Kurbatov A.V. 2009a. Torgovlya kozhevennymi tovarami v srednevekovoj Rossii ili «fenomen russkoj kozhi». V: Nosov E.N. (otv. red.). *Arkheologiya i istoriya Litvy i Severo-Zapada Rossii v rannem i pozdnem srednevekov'e*. Sankt-Peterburg: Nestor-Istoriya, 122—133.
- Kurbatov A.V. 2009b. «Monasheskie poyasa» i paramandy v svyazi s tekhnicheskimi traditsiyami drevnerusskogo kozhevennogo remesla. *Zapiski IIMK RAN* 4. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin, 195—211.
- Kurbatov A.V. 2010. O gorode Bolgar i sorte kozhi «bulgari». V: Musin A.E., Khvoshchinskaya N.V. (otv. red.). *Dialog kul'tur i narodov srednevekovoj Evropy*. K 60-letiyu so dnya rozhdeniya E.N. Nosova. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin, 447—452.
- Lantratova O.B., Golikov V.P., Orfinskaya O.V., Vladimirova O.F., Egorov V.L. 2002. *Issledovanie unikal'nykh arkheologicheskikh pamyatnikov iz sobraniya GIM — kompleksov odezhd XIII—XIV vv.* Moskva: IA RAN.
- Lapshin V.A. 2009. *Tver' v XIII—XV vv. (po materialam raskopok 1993—1997 gg.)*. Seriya: Trudy IIMK RAN. T. XXX. Sankt-Peterburg: Fakul'tet filologii i iskusstv SPbGU.
- Levasheva V.P. 1953. Belorechenskie kurgany. *Trudy GIM* 22. Arkheologicheskij sbornik. Moskva: GIKPL, 163—213.
- Levko O.N. 1984. *Vitebsk XIV—XVIII vv.* Minsk: Nauka i tekhnika.
- Limonov Yu.A. 1961. Iz istorii vostochnoj torgovli Vladimiro-Suzdal'skogo knyazhestva. V: Zimin A.A., Pashuto V.T. (red.) *Mezhdunarodnye svyazi Rossii do XVII v.* Moskva: Izd. AN SSSR, 55—63.
- Malevskaya M.V., Fonyakov D.I. 1991. *Drevnij Toropets*. T. 1. Toropets: IIMK RAN.
- Malevskaya M.V., Fonyakov D.I. 2000. *Drevnij Toropets*. T. 2. Ill. i prilozheniya. Toropets: IIMK RAN.
- Matekhina T.S. 2008. Arkheologicheskie nakhodki iz «neobychnoj» kozhi. V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA* 22. Velikij Novgorod: NGOMZ, 184—203.
- Mel'nik E.N. 1901. Raskopki v zemle Luchan. V: *Trudy XI AS v Kieve, 1899*. T. 1. Moskva, 479—513.
- Mel'nikova E.A. 2009. O yuridicheskom statuse Got'skogo dvora v Novgorode v seredine XIII v. V: Makarov N.A. (otv. red.) *Velikij Novgorod i srednevekovaya Rus'*. *Sbornik statej k 80-letiyu akademika V.L. Yanina*. Moskva: Pamyatniki istoricheskoy mysli, 95—103.
- Ocherki po arkheologii Belorussii*. 1972. Ch. II. Minsk: Nauka i tekhnika.
- Oyateva E.I. 1962. Obuv' i drugie kozhanye izdeliya drevnego Pskova. *ASGE* 4, 77—94.
- Oyateva E.I. 1965. Obuv' i drugie kozhanye izdeliya Zemlyanogo gorodishcha Staroj Ladogi. *ASGE* 7, 42—59.
- Oyateva E.I. 1970. Kozhanaya obuv' iz srednevekovykh gorodov Pol'shi (Kratkij obzor publikatsij). *ASGE* 12, 112—118.
- Petrov M.I. 2006. Obuvnye shipy iz novgorodskikh raskopok. V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA* 20. Velikij Novgorod: NGOMZ, 171—178.
- Povarin G.G. 1912. *Ocherki melkogo kozhevennogo proizvodstva v Rossii*. Ch. 1. *Istoriya i tekhnika proizvodstva*. Sankt-Peterburg.
- Pokrovskaya L.V. 2003. Finno-ugorskie ukrasheniya v Novgorode XIII veka. V: Makarov N.A., Chernetsov A.V. (otv. red.). *Rus' v XIII veke. Drevnosti tyomnogo vremeni*. Moskva: Nauka, 304—314.
- Polonskaya M. Yu. 1991. Kozhanaya obuv' drevnego Smolenska. V: Avdusin D.A. (red.). *Smolensk i Gnezdovo: (K istorii drevnerusskogo goroda)*. Moskva: Izd. MGU, 105—124.
- Ravdonikas T.D. 1990. *Ocherki po istorii odezhd nasele-niya Severo-Zapadnogo Kavkaza (V v. do n. e. — konets XVII v.)*. Leningrad: Nauka.
- Radin'sh A. 2010. Daugavskij put' i Daugmale. V: Musin A.E., Khvoshchinskaya N.V. (otv. red.). *Dialog kul'tur i narodov srednevekovoj Evropy*. K 60-letiyu so dnya rozhdeniya E.N. Nosova. Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin, 280—294.
- Rybina E.A. 1994. Zapadnoevropejskie nakhodki XIII—XIV vv. iz raskopok v Novgorode. *NACH*. Velikij Novgorod: NGOMZ, 87—89.
- Rybina E.A. 2001. *Torgovlya srednevekovogo Novgoroda*. Velikij Novgorod: Izd. NGU.
- Rybina E.A. 2004. Novgorodskoe veshchevedenie (nablyudeniya i razmysleniya). V: Yanin V.L., Khoro-shev A.S., Rybina E.A. (red.). *NACH* 2. Velikij Novgorod: NGOMZ, 99—102.
- Rybina E.A. 2009a. *Novgorod i Ganza*. Moskva: Rukopisnye pamyatniki Drevnej Rusi.
- Rybina E.A. 2009b. Kontakty Novgoroda i Rigi (po materialam pis'mennykh i arkheologicheskikh istochnikov). V: Caune A., Ose I. (eds). *The Hansa town Riga as mediator between East and West*. Riga: Institute of the History of Latvia, 99—105.
- Ryabinin E.A. 1997. *Finno-ugorskie plemena v sostave Drevnej Rusi. K istorii slavyano-finskikh etnokul'turnykh svyazej. Istoriko-arkheologicheskie ocherki*. Sankt-Peterburg: Izd. SPbGU.
- Ryabinin E.A. 2004. Vertikal'nye igol'niki i nozhe-nozhnev-idnye podveski vostochno-evropejskogo Severa (k probleme formirovaniya srednevekovoj plastiki nadplemennogo kharaktera). V: Kirpichnikov A.N., Sedykh V.N. (red.). *Arkheologiya, istoriya, numizmatika, etnografiya Vostochnoj Evropy*. Sb. statej pamyati professora I.V. Dubova. Sankt-Peterburg: Izd. SPbGU, 150—159.
- Savkov I.V. 1940. Kurgany s. Cheremushki. *Sbornik nauchnykh studencheskikh rabot MGU* 11. Istoriya. M., 59—81.
- Svanidze A.A. 1999. Torgovlya i kupechestvo: Kontury «obshchestvennogo obmena veshchestv» zapadno-evropejskogo srednevekov'ya. V: Svanidze A.A. (otv. red.). *Gorod v srednevekovoj tsivilizatsii Zapadnoj Evropy*. T. 2. *Zhizn' goroda i deyatel'nost'*

№5. 2011

- gorozhan. Moskva: Nauka, 8—26.
- Skrzhinskaya E. Ch. 2000. *Rus', Italiya i Vizantiya v Srednevekov'e*. Seriya: Vizantijskaya biblioteka. Sankt-Peterburg: Aletejya.
- Slovar' *ruskogo yazyka XI—XVII vv.* 1975. Vyp. 1; 1987. Vyp. 13; 1996. Vyp. 22; 2000. Vyp. 24. Moskva: Nauka.
- Stubavs A. 1966a. Arkheologicheskie raskopki na gorodishche Koknese v 1965 g. V: *Tezisy dokladov na nauchnoj otchetnoj sessii, posvyashchennoj itogam arkheologicheskikh i etnograficheskikh ekspeditsij 1965 g.* Riga: Institut istorii Latvii, 27—30.
- Stubavs A. 1966b. Nekotorye arkheologicheskie nakhodki 11—13 vekov iz gorodishcha Koknese. V: Moora Kh.A., Selirand Yu. Ya. (red.). *Ot epokhi bronzy do rannego feodalizma. Issledovaniya po arkheologii Pribaltiki i smezhnykh territorij*. Tallinn: Eesti Raamat, 166—173.
- Tmenov V. Kh. 1979. «Gorod mertvykh» (pozdn srednevekovyye skleповые соорuzheniya Tagaurii). Ordzhonikidze: Ir.
- Fletcher Dzh. 1906. *O gosudarstve Russkom*. Izd. 3-e. Sankt-Peterburg: Izd. A.S. Suvorina.
- Frolov A.A., Mesnyankina S.V., Toropov S.E. 1995. Nekotorye itogi arkheologicheskikh issledovaniy v rajone dd. Zaruchev'e-Bor (Okulovskij rajon Novgorodskoj oblasti). V: Yanin V.L. (otv. red.) *NNZIA 9*. Novgorod: NGOMZ, 71—82.
- Tsaune A.V. 2004. Arkheologicheskie svidel'stva v rekonstruktsiyakh planirovok goroda Rigi XII—XIII vekov. *Vostochnaya Evropa v Srednevekov'e: K 80-letiyu Valentina Vasil'evicha Sedova*. Institut arkheologii. Moskva: Nauka, 342—349.
- Tsaune A.V. 2009. Russkoe podvor'e v srednevekovoj Rige. V: Makarov N.A. (otv. red.) *Velikij Novgorod i srednevekovaya Rus'*. Sbornik statej k 80-letiyu akademika V.L. Yanina. Moskva: Pamyatniki istoricheskoy mysli, 533—545.
- Shevelenko A. Ya. 1999. Tekhnika gorodskikh remesel. V: Svanidze A.A. (otv. red.). *Gorod v srednevekovoj tsivilizatsii Zapadnoj Evropy*. T. 2. *Zhizn' goroda i deyatel'nost' gorozhan*. Moskva: Nauka, 124—142.
- Shelyapina N.S. 1971. Arkheologicheskie nablyudeniya v Moskovskom Kreml'e v 1963—1965 gg. *MIA 167*. Drevnosti Moskovskogo Kremlya. *MIAM IV*. Moskva: Nauka, 117—157.
- Shnore E. 1980. Pogrebeniya zhal'nichnogo tipa na severovostoke Latvii. *Latvijas PSR Zinatnu Akademijas Vestis 12*. Riga: Zinatne, 38—54.
- Shtykhov G.V. 1975. *Drevnij Polotsk*. Minsk: Nauka i tekhnika.
- Yanin V.L., Khoroshev A.S., Rybina E.A., Sorokin A.N., Stepanov A.M., Pokrovskaya L.V. 2003. Arkheologicheskie issledovaniya v Lyudinom kontse Velikogo Novgoroda v 2002 g. (Troitskij XIII i XIV raskopy). V: Yanin V.L. (otv. red.). *NNZIA 17*. Velikij Novgorod: NGOMZ, 9—16.
- A.V. Krasnozhon. **The Fortress Ensemble of Hadzhibey Fortress: Time of Foundation and Construction Periods**
- Astvatsaturov G.O. 1997. *Benderskaya krepost'*. Bendery: Poligraf.
- Atlas D. 1992. *Staraya Odessa: ee druz'ya i nedrugi*. Odessa: Lasmi.
- Bert'e-Delagard A.L. 1896. O numizmaticheskikh kolektsiyakh i kartograficheskikh dokumentakh Arkhiva General'nogo Shtaba. *ZOOID 19*. Odessa, 63—67.
- Bilets'ka O.V. 2004. *Podillya na zlami XIV—XV st.: do vytokiv formuvannya istorychnoi oblasti*. Odesa: Astroprint.
- Boldyrev O.V. 1994. *Odesi — 600 (istorychnyj narys)*. Odesa: Yug.
- Borovoj S. Ya. 1967. Khadzhibej v 60-e gg. XVIII st. *Zapiski Odesskogo arkheologicheskogo obshchestva (2)*. Odessa, 130—136.
- Bronevskij Martin. *Opisanie Kryma. ZOOID 6*. Odessa, 33—367.
- Brun F.K. 1853. Puteshestviya i posol'stva gospodina Gil'berta de Lannua, kavallera Zolotogo runa, vladel'tsa Santa, Villerval'ya, Tronshiena, Bomona, Vageni v 1399—1450 gg. *ZOOID 3*. Odessa, 433—465.
- Brun F.K. 1879. Sud'by mestnosti, zaniamaemoj Odessoj. *Chernomor'e (Sbornik issledovaniy po istoricheskoy geografii Yuzhnoj Rossii)*. T.I. Odessa, 160—188.
- Vasil'ev A.A. 2000. *Istoriya Vizantijskoj imperii (1081—1453 gg.)*. T. 2. Sankt-Peterburg: Aletejya.
- Volkov I.V., Novikova G.L. 1996. Krasnoglinyanye «turetskie» kuritel'nye trubki v sobranii muzeya istorii Moskvy. *Arkheologicheskie pamyatniki Moskvy i Podmoskov'ya. Trudy Muzeja istorii goroda Moskvy 9*. Moskva, 134—152.
- Gorbatyuk A., Glazyrin V. 2002. *Yunaya Odessa*. Odessa: Optimum.
- Goncharuk T.G. 1997. *Istoriya Khadzhibeya (Odessa) 1415—1795 gg.* Odessa: Astroprint.
- Goncharuk T.G. 2000. *Istoriya Khadzhibeya (Odessa) 1415—1795 rr. v dokumentakh*. Odesa: Astroprint, 372.
- Gubar' O.I. 1992. *Istoriya odnogo goroda. Odesskij universitet*. Odessa. 1992 (16.04).
- Guboglu M. 1956. Nadpis' Sulejmana Velikolepnogo vo vremya poslednej ekspeditsii v Moldovu. *Studii Revista de istorie*. (2—3). Bucuresti.
- Dobrolyubskij A.O. 1994. *Istoricheskie mirazhi Khadzhibeya-Kotsyubieva. Odesskij vestnik 26*, 589.
- Dobrolyubskij A.O., Krasnozhon A.V. 2000. Turetskij poselok i zamok Khadzhibej na meste Odessy. *Stratum plus (5)*, 459—476.
- Dobrolyubskij A.O., Krasnozhon A.V., Pronin K.K. 2006. Podzemnyj khod Khadzhibejskogo zamka. V: Savchenko V.A. (otv. red.) *Yugo-Zapad. ART 1*. Odessa: Optimum, 40—45.
- Kravchenko A.A. 1986. *Srednevekovyj Belgorod na Dnestre (konets XIII—XIV vv.)*. Kiev: Naukova dumka.
- Krasnozhon A.V. 2010a. Otnositel'naya khronologiya Belgorod-Dnestrovskoj kreposti. V: Kryzhitskij S.D. (red.). *Sugdejskij sbornik (IV)*. Kiev; Sudak: Gorobets, 48—70.
- Krasnozhon A.V. 2010b. Stroitel'naya periodizatsiya Benderskoj kreposti. V: Kryzhitskij S.D. (pod red.). *Sugdejskij sbornik (IV)*. Kiev; Sudak: Gorobets, 71—87.
- Markevich A.I. 1894. *Gorod Kachibey ili Gadzhibej — predshestvennik goroda Odessy. ZOOID 17*. Odessa, 1—72.
- Moldavs'kyj R. 2007. Nova Dniprovs'ka liniya ukriplen' (1770—1791 rr.). *Zaporiz'ka spadshchyna 16*. Zaporizhzhya: Tandem-U.
- Murzakevich N.N. 1867. Gadzhibejskij zamok. *ZOOID 6*. Odessa, 595—597.
- Myts V.L. 2009. *Kaffa i Feodoro v XV v. Kontakty i konflikty*. Simferopol': Universum.
- Olijnykiv O. 2001. *Storinky istorii Chornomors'koho kozats'koho vijs'ka*. Odesa: Astroprint.
- Ocherki vneshnepoliticheskoy istorii Moldavskogo knyazhestva (poslednyaya tret' XIV — nachalo XV vv.). 1979. Kishinev: Stiinta.
- Petrov A.N. 1880. *Vtoraya turetskaya vojna v tsarstvovanie imperatritsy Ekateriny II (1787—1791 gg.) (2)*. Sankt-Peterburg.
- Polevoj L.L. 1979. *Ocherki istoricheskoy geografii Moldavii (XIII—XV vv.)*. Kishinev: Stiinta.
- Ransimen S. *Padenie Konstantinopol'ya v 1453 godu*. 1983. Moskva: Nauka.
- Russev N.D. 1999. *Na grani mirov i epokh. Goroda nizovij Dunaya i Dnestra v kontse XIII—XIV vv.* Kishinev: VASh.
- Sapozhnikov I.V. 1999. *Opisanie Odessy i Severnogo Prikhonomor'ya 1780-kh godov*. Il'ichevsk: Elton-2; Grotek.
- Svirskaya V., Khemfri K. 2007. Odessa: «skol'zkiy» gorod ili

- uskol'zayushchij kosmopolitizm. *Acta Eurasica* (1) http://www.eavest.ru/magasin/artikelen/2007—1_skv.htm
- Selinov V.I. 1929. Vorontsovskij dvorets kak kul'turno-istoricheskij pamyatnik goroda Odessy. *Visnyk Odes'koj komisii krayeznavstva*. Odessa.
- Skal'kovskij A. 1837. *Pervoe tridsatiletie istorii goroda Odessy*. Odessa.
- Skal'kovskij A. 1885. *Istoriya Novoj Sechi*. Izd. 3. T. II. Odessa.
- Slavyano-moldavskie letopisi XV—XVI vv.* 1976. Moskva: Nauka.
- Smolyaninov K. 1852. *Istoriya Odessy*. ZOOID 6. Odessa, 338—432.
- Sushinskij B. 2005. *Odessa: istoriya, napisannaya stoletiyami (istoricheskoe esse)*. Odessa.
- Finkel' K. 2009. *Istoriya Osmanskoj imperii*. Moskva: AST.
- Kherlikhi P. 2007. *Odessa. Istoriya (1794—1914)*. Odessa: Optimum.
- Charnetskij V.A. 1994. Zamok Eni-Dun'ya. *Odesskij vestnik* 717. Odessa.
- Chelebi Evliya. 1961. *Kniga puteshestviya (Zemli Moldavii i Ukrainy)*. Vyp. 1. Moskva: Nauka.
- Shlapak M.E. 2001. *Belgorod-Dnestrovskaya krepost' (issledovanie srednevekovogo oboronogo zodchestva)*. Kishinev: ARC.
- Yakovlev V.V. 2000. *Istoriya krepostej*. Sankt-Peterburg; Moskva: AST-Poligon.
- E. Gáll, Sz. Gáll, M. Vremir, B. Gergely. Grave 10 from the Cluj — Zápolya Cemetery and the Dynamics of the Hungarian Conquest of Transylvania**
- Alekseev V.P., Debets G.F. 1964. *Kraniometriya*. Moskva.
- Dimitrov Ya. 1995. Tsárkva i nekropol váv vánshniya grad na Pliska (kraya na X—XI v.). *Pliska-Preslav* (7), 42—70.
- Jotov B. 2004. *Bǎorǎzhenieto i snaryazheneto ot Bǎlgarskoto srednevekovie (VII—XI vek)*. Varna: Knigoizdatelstvo Zograf, Izdatelstvo Abagar.
- Karger M.K. 1958. *Drevnij Kiev*. I—II. Moskva; Leningrad.
- Kovach L. 1980. *Vooruzhenie vengrov perioda «obreteniya rodiny»: sabli, boevye topory, kop'ya*. (Rukopis' kandidatskoj dissertatsii). Moskva.
- Mogil'nikov V.A. 2002. Kurgany s soprovoditel'nymi zakhoroneniyami chuchel konej v severo-zapadnykh predgor'yakh Altaya. *RA* (1), 122—136.
- Orlov R.S. 1984. Srednedneprovskaya traditsiya khudozhestvennoj metalloobrabotki v X—XI vv. V: *Kul'tura i iskusstvo srednevekovogo goroda*. Moskva, 32—52.
- Pletneva S.A. 1981. Saltovo-mayatskaya kul'tura. V: Pletneva S.A. (red.). *Stepi Evrazii v epokhu srednevekov'ya*. Moskva, 62—75.
- Pletneva S.A. 2003. *Kochevniki yuzhnorusskikh stepej v epokhu srednevekov'ya*. Voronezh.
- V.G. Ivakin. Kievs Burials of 10th Century**
- Anichkov E.V. 2003. *Yazychestvo i Drevnyaya Rus'*. Moskva: Indrik.
- Antonovich V.B. *Izvestiya ob arkheologicheskikh nakhodkakh 1877 goda*. IR NBU.F. I/7784. L. 2—2 ob.
- Antonovich V.B. 1879. Arkheologicheskie nakhodki i raskopki v Kieve i v Kievskoj gubernii v techenie 1876 g. *ChIONL* (1), 250—251.
- Antonovich V.B. 1884. O drevnem kladbishche u Iordanskoj tserkvi v Kieve. *Tr. IV AS v Kazani (1877)* (1), 42—43.
- Antonovich V.B. 1895. *Arkheologicheskaya karta Kievskoj gubernii*. Moskva: Tipografiya M.G. Volchaninova.
- Androshchuk F.O., Osadchij R.M. 1994. Pro kul'turnyj typ ta konstruktivno-rytual'ni osoblyvosti kamerennykh pokhovan' Pivdennoi Rusi (za materialamy Kyveva ta Chernihova). *Arkheolohiya* (3), 99—106.
- Androshchuk F. 2004. Skandinavskie drevnosti v sotsial'noj topografii drevnego Kieva. *Ruthenica* (3), 30—31.
- Baran V.D., Gorokhovskij E.L., Magomedov B.V. 1990. Chernyakhovskaya kul'tura i got'skaya problema. V: Tolochko P.P. (otv. red.). *Slavyane i Rus' (v zarubezhnoj istoriografii)*. Kiev: Naukova dumka, 30—78.
- Baran V.D. 1998. *Davni slov'yany*. Kyiv: Alternatyvy.
- Bektineev Sh.I. 1987. Vesy i gir'ki-raznovesy X—XIV vv. iz Belorusi. *SA* (1), 231—238.
- Belyashevskij N.F. 1903. Kurgan-mogikan na territorii Kieva. *ALYuR* (6), 357—361.
- Blankoff Zh. 1992. Yazycheskie perezhitki v zhenskikh ukrasheniyakh Drevnej Rusi (o chernigovskikh lunnitsakh). V: Kovalenko V.P. (vidp. red.). *1000 rokov Chernigivs'kij eparkhiï*. Chernigiv: Siveryans'ka dumka, 26—30.
- Blifel'd D.I. 1977. *Davn'orus'ki pam'yatky Shestovytisi*. Kyiv: Naukova dumka.
- Blomkvist E.E. 1956. Krest'yanskie postrojki russkikh, ukrainsev i belorussov (poseleniya, zhilishcha i khozyajstvennye postrojki). *Trudy IE* (31), 3—460.
- Borovskij i dr. 1988: Borovskij Ya.E., Arkhipova E.I., Kalyuk A.P., Syromyatnikov A.K. *Arkheologicheskie issledovaniya v Verkhnem Kieve v 1988 g.* NA IA NANU, № 1988/17.
- Borovskij i dr. 1989. Borovskij Ya.E., Kalyuk A.P., Arkhipova E.I. *Otchet ob arkheologicheskikh issledovaniyakh v Verkhnem Kieve*. IA NANU, № 1989/28.
- Borovskij Ya. Ye., Arkhipova Ye.I. 1993. Doslidzhennya "mista Yaroslava". V: Tolochko P.P. (vidp. red.). *Starodavnij Kyiv. Arkheolohichni doslidzhennya 1984—1989*. Kyiv: Naukova dumka, 206—216.
- Borovskij Ya. Ye., Kalyuk O.P. 1993. Doslidzhennya kyivs'koho dytyntsya. V: Tolochko P.P. (vidp. red.). *Starodavnij Kyiv. Arkheolohichni doslidzhennya 1984—1989 rr.* Kyiv: Naukova dumka, 3—42.
- Borovskij y dr. 1998. Borovskij Ya. Ye., Klymovs'kyj S.I., Arkhipova Ye.I. *Zvit pro arkheolohichni doslidzhennya Starokyivs'koi ekspeditsii u m. Kyievi v 1998 r. na vul. Volodymyrivs'kij*. NA IA NANU, № 1998/5.
- Brajchevs'kyj M. Yu. 1988. *Utverdzhennya khrystyianstva na Rusi*. Kyiv: Naukova dumka.
- Veletskaya N.N. 1978. *Yazycheskaya simbolika slavyanskikh arhaicheskikh ritualov*. Moskva: Nauka.
- Vel'min S.P. 1910. Arkheologicheskie izyskaniya v Imperatorskoj arkheologicheskoy komissii v 1908—1909 godakh na territorii Drevnego Kieva. *VIV* (7—8), 121—153.
- Vel'min S.P. 1918. Proizvodstvo arkheologicheskikh raskopok. *OAK za 1913—1915 gody*. Petrograd, 167—168.
- Geze V. 1905. Zаметki o nekotorykh kievs'kikh drevnostyakh. *ZORSA* (7). Vyp. 1, 143—146.
- Golubeva L.A. 1949. Kievskij nekropol'. *MIA* (1), 103—118.
- Honcharov V.K. 1957. Arkheolohichni rozkopky v Kyievi u 1955 r. *Arkheolohiya* (10), 124—125.
- Hupalo K.M., Tolochko P.P. 1975. Davn'okyivs'kyj Podil u svitli novykh arkheolohichnykh doslidzhen'. V: Tolochko P.P. (otv. red.). *Starodavnij Kyiv*. Kyiv: Naukova dumka, 40—79.
- Eremina V.I. 1991. *Ritual i fol'klor*. Leningrad: Nauka.
- Zhamov Yu.E. 1992. Zhivotnye v pogrebal'nom obryade kurganov perioda stanovleniya drevnerusskogo gosudarstva. *SA* (2), 76—88.
- Zelenin D.K. 1991. *Vostochnoslavjanskaya etnografiya*. Moskva: Nauka.
- Zotsenko V. 2003. Skandinavskie drevnosti i topografiya Kieva «druzhinnogo perioda». *Ruthenica* (2), 26—52.
- Zotsenko V.N. 2009. Kievskij nekropol' II: mesto v istoricheskoy topografii goroda, tipologiya inventarya, khronologiya. *Slavyano-russkoe yuvelirnoe delo i ego istoki*. Sankt-Peterburg, 42—65.
- Ivakin V.H. 2008. *Khrystyians'ki pokhoval'ni pam'yatky*

№5. 2011

- davn'orus'koho Kyjeva. Kyiv: KYT.
- Ivakin G. Yu. 2005. Pogrebeniya X — pervoj poloviny XI v. iz raskopok Mikhajlovskogo Zlatoverkhogo monastyrya (1997—1999 gg.). V: Makarov N.A., Chernetsov A.V. (otv. red.). *Rus' v IX — XIV vekakh: vzaimodejstvie Severa i Yuga*. Moskva: Nauka, 287—303.
- Ivakin i dr.: Ivakin H. Yu.; Kozubovs'kyj H.A.; Kozyuba V.K.; Polyakov S. Ye. *Naukovyj zvit pro arkhitekturno-arkheolohichni doslidzhennya kompleksu Mykhajlivs'koho Zolotoverkhogo monastyrya v m. Kyjevi u 1996—1997 rr.* NA IA NANU, № 1997/103.
- Ivakin H. Yu, Ioannisyan O.M. 2008. Pershi pidsumky vyvchennya Desyatynnoi tserkvy u 2005—2007 rr. V: Ivakin H. Yu. (vidp. red.). *D'nyeslovo*. Kyiv: Korvin Press, 191—214.
- Ivakin G. Yu, Ioannisyan O.M., Elshin D.D. 2010. Arkhitekturno-arkheologicheskie issledovaniya Desyatynnoj tserkvi v Kieve v 2008—2009 godakh. V: Elshin D.D. (otv. red.). *Arkhitektura Vizantii i Drevnej Rusi IX — XII vekov*. Sankt-Peterburg: Gosudarstvennyj Ermitazh, 377—390.
- Ivakin H., Kozyuba V. 2003. Novi pokhovannya X — XI st. Verkh'oho Kyjeva (z rozkopok Arkhitekturno-arkheolohichnoi ekspeditsii 1997—1999 rr.). V: Tolochko P.P. (vidp. red.). *Druzhynni starozhytnosti Tsentral'no-Skhidnoi Yevropy VIII—XI st.* Chernihiv: Siveryans'ka dumka, 38—51.
- Ivakin i dr. 2003: Ivakin H. Yu., Kozyuba V.K., Polyakov S. Ye. 2003. Pokhovannya X — XI st. V: Nikitenko N.M. (vidp. red.). *Novi doslidzhennya davnikh pam'yatok Kyjeva*. Kyiv: Sofiya Kyivs'ka, 93—103.
- Karger M.K. 1958. *Drevnij Kiev*. T. 1. Moskva; Leningrad: Izdatel'stvo Akademii nauk SSSR.
- Kilievich S.R. 1973. *Otchet o raskopkakh 1973 g. Starokievskogo otryada Kievskoj arkheologicheskoy ekspeditsii po ul. Desyatynnoj*, 2. NA IA NANU, № 1973/22b.
- Kilievich S.R., Kruts O.V. 1982. *Otchet o raskopkakh Starokievskogo otryada Kievskoj arkheologicheskoy ekspeditsii za 1982 g.* NA IA NANU, 1982/34a.
- Kilievich S.R. 1982. *Detinets Kieva IX — pervoj poloviny XIII vekov*. Kiev: Naukova dumka.
- Kirpichnikov A.N. 1966. Drevnerusskoe oruzhie. *SAI* (1), 5—109.
- Kozak O.D., Honchar V.M. 2003. Pokhovannya kyivs'koho druzhynnyka X stolittya. V: Nikitenko N.M. (vidp. red.). *Novi doslidzhennya davnikh pam'yatok Kyjeva*. Kyiv: Sofiya Kyivs'ka, 127—134.
- Kozyuba V.K. 2004. Horodyshche na Starokyivs'kij hori. V: Zvizdets'kyj B.A. (vidp. red.). *Starodavnij Iskorosten' i slov'yans'ki hrady VIII—X st.* Kyiv: Korvin Press, 139—153.
- Kozyuba V.K. 2005. Doslidzhennya sadyby Desyatynnoi tserkvy u Kyjevi v 1908—1914 rr. (za materialamy shchodennykiv D.V. Milyeyeva). *Ruthenica* (4), 169—214.
- Kovalenko i dr. 2003: Kovalenko V., Motsya A., Sytij Yu. 2003. Arkheologicheskie issledovaniya Shestovitskogo kompleksa v 1998—2002 gg. V: Tolochko P.P. (vidp. red.). *Druzhynni starozhytnosti Tsentral'no-Skhidnoi Yevropy VIII—XI st.* Chernihiv: Siveryans'ka dumka, 51—84.
- Komar A. 2005. K diskussii o proiskhozhdenii i rannikh fazakh istorii Kieva. *Ruthenica* (4), 115—137.
- Kopylov F.B. 1951. Zrubne pokhovannya bilya Desyatynnoi tserkvy. *Arkheolohiya* (5), 233—235.
- Korzukhina G.F. 1956. Novye dannye ob issledovaniyakh V. Khvojkij. *SA* (25), 318—342.
- Kosarev M.F. 2010. Mirovozzrencheskie aspekty traditsionnoj pogrebal'noj obryadnosti (po sibirskim materialam). *KSIA* (224), 33—51.
- Lavrent'evskaya letopis'. 2001. Ryazan': Aleksandriya.
- Lebedev G.S. 2005. *Epokha vikingov v Severnoj Evrope i na Rusi*. Sankt-Peterburg: Evraziya.
- Lebedintsev P.G. 1878. O raskopke na Sofijskom dvore v mae 1878 g. *ChIONL* (2), 64—65.
- Lokhvitskij K. 1836. O khode otkrytiya drevnostej v Kieve do 1836 g. *ZhMNP* (12), 266—268.
- Magomedov B.V. 1987. *Chernyakhovskaya kul'tura Severo-Zapadnogo Prichernomor'ya*. Kiev: Naukova dumka.
- Mahura S.S. 1935. *Arkheolohichni roboty po doslidzhennyu m. Kyjeva. Kyivs'ka arkheolohichna ekspeditsiya 1935 r. na terytorii kolyshn'oi sadyby Trubets'koho*. NA IA NANU, F. IIMK/Kyiv, № 1/104.
- Maksymov Ye.V., Orlov R.S. 1982. Mohyl'nyk X st. na hori Yurkovytsya u Kyjevi. *Arkheolohiya* (41), 63—72.
- Milyutina N.N. 1997. Drevnerusskij nekropol' Pskova (istoriko-geograficheskoe issledovanie). V: Sedov V.V. (otv. red.). *Slavyanskij srednevekovyj gorod*. Moskva: Fond arkheologii, 252—260.
- Mikhajlov K.A. 2001. Drevnerusskie kamernye pogrebeniya i Gnezdovo. V: Murasheva V.V. (otv. red.). *Gnezdovo. 125 let issledovaniya*. Moskva: Gosudarstvennyj istoricheskij muzej, 159—175.
- Mikhajlov K.A. 2002. Skandinavskij mogil'nik v urochishche Plakun (zametki o khronologii i topografii). V: Nosov E.N. (otv. red.). *Ladoga i ee sosedi v epokhu srednevekov'ya*. Sankt-Peterburg: IIMK RAN, 64—67.
- Mikhajlov K.A. 2004. Kievskij yazycheskij nekropol' i tserkov' Bogoroditsy Desyatinnaya. *RA* (1), 35—45.
- Mikhajlov K.A. 2005. *Drevnerusskie elitarnye pogrebeniya X — nachala XI vv. (po materialam zakhronenij v pogrebal'nykh kamerakh)*. Avtoref. diss. kand. ist. nauk. Sankt-Peterburg.
- Mikhajlov K.A. 2010. Vizantijskie vlianiya na paradnyj kostyum severoevropejskoj i drevnerusskoj aristokratii epokhi vikingov. *Dialog kul'tur i narodov srednevekovoj Evropy*. Sankt-Peterburg: IIMK RAN, 262—279.
- Movchan y dr. 1999a: Movchan I.I., Borovs'kyj Ya. Ye., Klymovs'kyj S.I. 1999. Doslidzhennya «mista Volodymyra» davn'oho Kyjeva. V: Havrylyuk N.O. (vidp. red.). *Arkheolohichni vidkrytta v Ukraini 1998—1999 rr.* Kyiv: Instytut arkheolohii NAN Ukrainy, 26—27.
- Movchan I.I., Klymovs'kyj S.I. 1999. Doslidzhennya Kytaivs'koho horodyshcha ta mohyl'nyka. V: Havrylyuk N.O. (vidp. red.). *Arkheolohichni vidkrytta v Ukraini 1998—1999 rr.* Kyiv: Instytut arkheolohii NAN Ukrainy, 31—32.
- Movchan y dr. 1999b: Movchan I.I., Borovs'kyj Ya. Ye., Honchar V.M., Pysarenko Yu.H., Arkhypova Ye.I. 1999. *Zvit pro arkheolohichni doslidzhennya Starokyivs'koi ekspeditsii Instytutu arkheolohii NAN Ukrainy na vul. Volodymyrs'kij, 8 v m. Kyjevi u 1999 r.* NA IA NANU, № 1999/23.
- Movchan y dr. 1999c: Movchan I.I., Borovs'kyj Ya. Ye., Honchar V.M., Pysarenko Yu.H. 1999. Doslidzhennya «mista Volodymyra» u Kyjevi u 1999 r. V: Havrylyuk N.O. (vidp. red.). *Arkheolohichni vidkrytta v Ukraini 1998—1999 rr.* Kyiv: Instytut arkheolohii NAN Ukrainy, 124—125.
- Movchan y dr. 2001: Movchan I.I., Borovs'kyj Ya.S., Honchar V.M., Iyevlyev M.M. 2001. *Zvit pro arkheolohichni doslidzhennya na vul. Velykij Zhytomyr'skij, 2, m. Kyjeva u 2001 r.* NA IA NANU, № 2001/11.
- Movchan y dr. 2002a: Movchan I.I., Honchar V.M., Iyevlyev M.M., Kozlovs'kyj A.O. 2002. *Zvit pro arkheolohichni doslidzhennya na vul. Velyka Zhytomyr'ska, 2.* NA IA NANU, № 2002/84.
- Movchan y dr. 2002b: Movchan I.I., Borovs'kyj Ya. Ye., Honchar V.M., Iyevlyev M.M. 2002. Doslidzhennya v «horodi» Volodymyra Starodavn'oho Kyjeva. V: Havrylyuk N.O. (vidp. red.). *Arkheolohichni vidkrytta v Ukraini 2001—2002 rr.* Kyiv: Instytut arkheolohii NAN Ukrainy, 187—191.
- Movchan I.I., Klymovs'kyj C.I. 2002. Doslidzhennya «hradu Yaroslava» starodavn'oho Kyjeva. V: Havrylyuk N.O. (vidp. red.). *Arkheolohichni vid-*

- krytyty v *Ukraini 2000—2001 rr.* Kyiv: Instytut arkeolohii NAN Ukrainy, 192—195.
- Movchan i dr. 2003: Movchan I., Borovs'kyj Ya., Honchar V. 2003. Novi znakhidky z druzhynnoho nekropolya Verkhno'oho Kyjeva. V: Tolochko P.P. (vidp. red.). *Druzhynni starozhytnosti Tsentral'no-Skhidnoi Yevropy VIII — KhI st.* Chernihiv: Siverians'ka dumka, 114—121.
- Movchanivs'kyj T. 1936. *Arkheolohichni rozkopky v Sofijs'komu istorychno-kul'turnomu zapovidnyku za 1936 r.* NA IA NANU. F. IIMK\K. № 56.
- Movchanivs'kyj T. 1936a. *Arkheolohichni roboty po doslidzhennyu m. Kyjeva. Kyivs'ka arkheolohichna ekspedyciya 1936 r. na terytorii kolyshn'oi sadyby Petrovs'koho.* NA IA NANU. F. IIMK\K. № 9 (118).
- Movchanivs'kyj T. 1937. *Arkheolohichni roboty po doslidzhennyu m. Kyjeva. Kyivs'ka arkheolohichna ekspedyciya 1937 r. na sadybi kolyshn'oi Desyatynnoi tserkvy.* NA IA NANU. F. IIMK\K. № 34 (143).
- Motsya A. P. 1987. *Naselenie Srednego Podneprov'ya IX — XIII vv.* Kiev: Naukova dumka.
- Motsya A. P. 1990. *Pogrebal'nye pamyatniki yuzhnorusskikh zemel' IX — XIII vv.* Kiev: Naukova dumka.
- Motsya O. P. 1993. *Naselemya pivdenno-rus'kykh zemel' IX — XIII st.* Kyiv: «Kyivs'ka akademiya Yevrobiznesu».
- Musin A. E. 2001. *Khristianizatsiya Novgorodskoj zemli v IX—XIV vv.* Sankt-Peterburg: Peterburgskoe vostokovedenie.
- Nedoshivina N. G. 1983. *Srednevekove krestovidnye podveski iz listovogo serebra.* SA (4), 222—226.
- Nikolaev V. 1873. *Korrespondentsiya iz Kieva.* *Zodchij* (1), 8—9.
- OAK za 1908 g.* 1912. Sankt-Peterburg, 132—158.
- Otoshchenko V. V. 2005. *Istoriya plemen zrubnoi spil'nosti: Avtoref. dyss. doktora. ist. nauk.* Kyiv.
- Otchet o dejstviyakh Vremennogo komiteta izyskaniya drevnostej v Kieve v 1838 g.* 1839. Kiev.
- O khode otkrytiya drevnostej v Kieve. 1836. *ZhMNP* (12), 260—274.
- Panova T. D. 1987. *Srednevekovej pogrebal'nyj obryad po materialam nekropolya Arkhangel'skogo sobora Moskovskogo Kremlya.* SA (4), 110—122.
- Panova T. D. 2004. *Tsarstvo smerti. Pogrebal'nyj obryad srednevekovej Rusi XI—XVI vekov.* Moskva: Radunitsa.
- Pechenyuk I. 2003. *Vyrobnytstvo klynkovoï zbroï v davn'orus'kij derzhavi. Druzhynni starozhytnosti Tsentral'no-Skhidnoi Yevropy VIII—XI st.* Chernihiv: Siverians'ka dumka, 133—138.
- Pletneva S. A. 2003. *Kochevniki Yuzhnorusskikh stepej v epokhu srednevekov'ya.* Voronezh: Izdatel'stvo Voronezhskogo gosudarstvennogo universiteta.
- Potin V. M. 1971. *Monety v pogrebeniyakh Drevnej Rusi i ikh znachenie dlya arkheologii i etnografii.* *Trudy Gosudarstvennogo Ermitazha* (12), 49—118.
- Ravdina T. V. 1988. *Pogrebeniya X — XI vv. s monetami na territorii Drevnej Rusi.* Moskva: Nauka, 136—143.
- Rappoport P. A. 1982. *Russkaya arkhitektura X — XIII vv.* SAI (E1—47).
- Raskopki na Verkhnej Yurkovitse v g. Kieve 1899. *ALLYur* (1), 75—79.
- Raskopki v Kieve letom 1908 g. 1909. *IAK* 31, 68—79.
- Raskopki v Kieve letom 1909 g. 1909. *IAK* 32, 124—134.
- Resdal' E. 1986. *Yazychestvo, khristianstvo i mezhdunarodnye svyazi.* V: Mel'nikova E. A. (otv. red.). *Slavyane i skandinav.* Moskva: Progress, 134—139.
- Rychka V. 2005. *Kyiv — druhyj Yerusalym.* Kyiv: Instytut istorii Ukrainy NANU.
- Rogovich A. 1876. *Ob ekskursii, proizvedennoj v 1875 g. po predlozheniyu Kievskogo obshchestva estestvoispytatelej.* *Zapiski Kievskogo obshchestva estestvoispytatelej* (5), vyp. 3, 233—234.
- Roedal' E. 2001. *Mir vikingov: Vikingi doma i za rubezhom.* Sankt-Peterburg: Vsemirnoe slovo.
- Rybina E. A. 1991. *Iz istorii shakhmatnykh figur.* SA (4), 86—101.
- Ryabinin E. A. *Yazycheskie priveski-amulety drevnej Rusi.* V: Timoshchuk B. A. (otv. red.). *Drevnosti slavyan i Rusi.* Moskva: Nauka, 55—63.
- Sagajdak M. A. 1988. *O konstruktivnykh pogrebal'nykh kompleksov Kievshchiny i Chernigovshchiny IX — XX vv.* V: Tolochko P. P. (otv. red.). *Chernigov i ego okrug.* Kiev: Naukova dumka, 127—135.
- Sahajdak M. A. 1991. *Davn'okyivs'kyj Podil.* Kyev: Naukova dumka.
- Samojlovs'kyj I. M. 1954. *Arkheolohichna karta Kyjeva. 1949—1954 rr.* NA IA NANU. F. 12. № 361.
- Samojlovskij I. M. 1967. *Arkheolohichni doslidzhennya na terytorii Kyjeva z 1917 po 1967 r.* NA IA NANU. F. 12. № 110, 269.
- Sedov V. V. 1982. *Vostochnye slavyane v VI—XIII vv.* *Arkheologiya SSSR.* Moskva: Nauka.
- Taranenko S. P. 2008. *Osnovni typy sporud masovoi zabudovy Podolu Kyjeva X — pershoi polovyny XIII st.* *Problemy istorii i arkheologii Ukrainy.* Khar'kov (7), 79—80.
- Tymoshchuk B. O. 1976. *Slov'yany Pivnichnoi Bukovyny V — IX st.* Kyiv: Naukova dumka.
- Tolochko P. P. 1970. *Istorychna topografija starodavn'oho Kyjeva.* Kyiv: Naukova dumka, 209—215.
- Tolochko P. P. 1983. *Drevnij Kiev.* Kiev: Naukova dumka.
- Farmakovskij B. V. 1913. *O raskopkakh v usad'be Desyatynnoj tserkvi letom 1908 g.* *ZORSA* (9), 292—294.
- Fekhner M. V. 1968. *Krestovidnye podveski skandinavskogo tipa.* V: Krupnov E. I. (otv. red.). *Slavyane i Rus'.* Moskva: Nauka, 210—215.
- Franklin C., Shepard D. 2000. *Nachalo Rusi: 750-1200.* Sankt-Peterburg: Dmitrij Bulanin.
- Khamajko N. 2003. *Yazychnyts'ki starozhytnosti Shestovvys'koho druzhynnoho kurhannoho nekropolyu (X — pochatku XI st.).* V: Tolochko P. P. (vidp. red.). *Druzhynni starozhytnosti Tsentral'no-Skhidnoi Yevropy VIII — KhI st.* Chernihiv: Siverians'ki starozhytnosti, 169—174.
- Kharlamov V. A. 1990. *Arkitektura zhilykh derevnykh kompleksov Kieva X — pervoj poloviny XIII vv. (Po raskopkam Podola): Avtoref. diss. kand. arkhitekt. nauk.* Leningrad.
- Khvojka V. V. 2008. *Drevnie obitateli srednego Pridneprov'ya i ikh kul'tura.* Kiev: Instytut arkeolohii NAN Ukrainy.
- Khvoshchinskaya N. V. 2002. *Pogrebal'nye derevozemlyanye sooruzheniya na zapade Novgorodskoj zemli.* V: Kirpichnikov A. N. (otv. red.). *Ladoga i ee sosedi v epokhu srednevekov'ya.* Sankt-Peterburg: IIMK RAN, 114—121.
- Khvojnovskij I. A. 1893. *Raskopka velikoknyazheskogo dvora drevnego Kieva, proizvedennaya vesnoj 1892 g.* Kiev: Tipografiya Imperatorskogo universiteta Sv. Vladimira.
- Shovkoplyas H. M. 1965. *Najdavnishi shashky ta shakhy.* *Arkheolohiya* (19), 196—200.
- Shchavalev S. 2003. *Zoomorfnye ostrokonichni iz sostava druzhinnykh drevnostej Evropy VIII — XI vv.* V: Tolochko P. P. (vidp. red.). *Druzhynni starozhytnosti Tsentral'no-Skhidnoi Yevropy VIII—XI st.* Chernihiv: Siverians'ki starozhytnosti, 185—194.
- Erya-Esko A. 1986. *Plemena Finlyandii.* V: Mel'nikova E. A. *Slavyane i skandinav.* Moskva: Progress, 169—174.
- Yakovenko N. 2005. *Narys istorii sered'ovichnoi tarann'omodernovoï Ukrainy.* Kyiv: Krytyka, 2005.
- B. Sz. Szmoniewski, V. Voinea. **The Grave of the Turkic Nomad Discovered in Baba Cave in the Middle Dobruja in Romania**
- Armarchuk E. A., Dmitriev A. V. 2003. *Kurgannye mogil'niki.* V: Makarova T. I., Pletneva S. A. (otv. red.). *Krym, Severo-Vostochnoe Prichernomor'e i Zakavkaz'e v epokhu srednevekov'ya IV—XIII veka.* Moskva: Nauka, 216—224.
- Dmitriev A. V. 2003. *Dyurso — etalonnyj pamyatnik drevnostej V—IX vekov.* V: Makarova T. I., Pletneva S. A.

- (otv. red.). Krym, Severo-Vostochnoe Prichernomor'e i Zakavkaz'e v epokhu srednevekov'ya IV—XIII veka. Moskva: Nauka, 200—206.
- Dluzhnevskaya G.V. 1993. Tipologiya snaryazheniya vsadnika i konya stepej Tsentral'noj Azii (IX—XII vv.n.e.). *Fasciculi Archaeologiae Historicae* VI, 21—43.
- Doncheva-Petkova L. 2005. *Odärtsi. Nekropoli ot XI vek* 2. Sofiya: Akademichno izdatelstvo.
- Flyorova V.E. 2000. Kostyanye detali lukov, kolchanov i naluchij Beloj Vezhi. *Stepi Evropy v epokhu srednevekov'ya. Trudy po arkeologii* 1, 101—116.
- Jotov B. 2004. *Väoräzhenieto i snaryazheneto ot Bälgarskoto srednevekovie (VII—XI vek)*. Varna: Knigoizdatelstvo Zograf, Izdatelstvo Abagar.
- Kirpichnikov A.N. 1973. Snaryazhenie vsadnika i verkhovogo konya na Rusi IX—XIII vv. *SAI E1—36*, Leningrad: Nauka.
- Klyashtornyj S.G. 2005. Imperiya tyurkskikh kaganov. V: Klyashtornyj S.G., Savinov S.T. *Stepnye imperii drevnej Evrazii*. Sankt-Peterburg: Filologicheskij fakul'tet SPbGU, 73—110.
- Medvedev A.F. 1966. Ruchnoe metatel'noe oruzhie (luk i strely, samostrel) VIII — XIV vv. *SAI E1—36*. Moskva: Nauka.
- Pletneva S.A. 1958. Pechenegi, torki i polovtsy v yuzhnorusskikh stepyakh. *Trudy Volgo-Donskoj arkeologicheskoy ekspeditsii I. MIA* 62. Moskva; Leningrad, 151—226.
- Pletneva S.A. 2003. *Kochevniki yuzhnorusskikh stepej v epokhu srednevekov'ya. IV—XIII veka*. Uchebnoe posobie. Voronezh: Izdatel'stvo Voronezhskogo gosudarstvennogo universiteta.
- S. A. Gorbanenko. Methods of Interpretation of Agricultural Materials**
- Bezus'ko L.H., Klymanov V.A. 1987. Klimat i roslinnist' rivnynoi chastiny zakhidnoi URSR u pizn'opislyal'odovyktiv'ya. *UBZh* 43 (3), 54—58.
- Berezovets' D.T. 1952. Pluh z Tokarivs'koho torfovyschcha. *Arkheolohiya* (7), 174—175.
- Bibikova V.I. 1973. K interpretatsii osteologicheskogo materiala iz skifskogo kurgana Tolstaya Mogila. *SA* (4), 63—68.
- Bobrinskij A.A. 1978. *Goncharstvo Vostochnoj Evropy*. Moskva: Nauka.
- BSE. 1973. *Bol'shaya sovetskaya entsiklopediya. Tret'e izdanie*. T. 12. Moskva: Sovetskaya entsiklopediya.
- BSE. 1974. *Bol'shaya sovetskaya entsiklopediya. Tret'e izdanie*. T. 18. Moskva: Sovetskaya entsiklopediya.
- Bregadze N.A. 1982. *Ocherki po istorii agroetnografii Gruzii*. Tbilisi: Metsniereba.
- Bunyatyan E.P. 1992. O kriteriyakh tipologii skotovodstva. V: *Kimmerijsky i skify: mezhdunar. nauch. konf., posvyashch. pam. B.N. Grakova*: *Tez. dokl. Melitopol'*, 20—21.
- Bunyatyan K.P. 1994. Klassifikatsiya ta tipolohiya skotarstva. V: *Teoriya ta praktyka arkeolohichnykh doslidzhen'*. Kyiv: Naukova dumka, 73—101.
- Bunyatyan K.P. 1997. Skotarstvo ta sposib zhyttya. *Arkheolohiya* (3), 32—39.
- Bur'yany Ukrainy 1970: *Bur'yany Ukrainy*. Kyiv: Naukova dumka.
- Gil'denshtedt I.A. 1804. Opisanie nekotorykh v maloj Rossii upotrebitel'nykh plugov. *Tekhnol. zhurn.* T. 1. Ch. 2, 3—31.
- Gorbanenko S.A. 2003—2004. Okruzhayushchaya sreda i slavyanskije pamyatniki vtoroj poloviny I tys.n.e. (po materialam Levoberezh'ya Dnepra). *Stratum plus* (5), 400—425.
- Horbanenko S.A. 2004. Sil's'ke hospodarstvo slov'yan druhoj polovyny I tys.n.e. (za materialamy Livoberezhzha Dnipra). V: *Arkheolohiya davnikh slov'yan. Doslidzhennya i materialy*. Kyiv: IA NAN Ukrainy, 301—314.
- Horbanenko S.A. 2004a. Z pryvodu vykorystannya riznykh typiv znaryad' dlya obrobittu gruntu. *Problemy istorii i arkeologii Ukrainy: Tez. dokl.* Khar'kov, 80—81.
- Horbanenko S.A. 2005. Zemlerobstvo zhyteliv horodyshch poblyzu s. Volyntseve. *Arkheolohiya* (1), 75—81.
- Horbanenko S.A. 2006. Zemlerobstvo slov'yan ostann'oi chetverti I tys.n. e. *Arkheolohiya* (3), 73—79.
- Horbanenko S.A. 2007. *Zemlerobstvo i tvarynyntstvo slov'yan Livoberezhzha Dnipra druhoj polovyny I tys.n. e.* Kyiv: Akadempriodyka.
- Horbanenko S.A. 2007a. Pryrodnychi metody u vyvchenni sil's'koho hospodarstva slov'yan. V: *Zbirn. nauk. prats' Naukovo-doslidnoho instytutu ukraïnoznavstva*. Kyiv, T. 15, 177—187.
- Horbanenko S.A., Zhuravl'ov O.P., Pashkevych H.O. 2008. *Sil's'ke hospodarstvo zhyteliv Pastyrs'koho horodyshcha*. Kyiv: Akadempriodyka.
- Horbanenko S.A., Koloda V.V., Pashkevych H.O. 2009. Zemlerobstvo zhyteliv saltivs'koho selyshcha Korobovi Khutory. *Arkheolohiya* (3), 82—92.
- Horbanenko S.A., Koloda V.V. 2010. Sil's'ke hospodarstvo meshkantsiv poseleenny Verkhnij Saltiv. *Arkheolohiya* (1), 27—42.
- Horbanenko S.A., Pashkevych H.O. 2010. *Zemlerobstvo davnikh slov'yan (kinets' I tys. do n. e. — I tys.n. e.)*. Kyiv: Akadempriodyka.
- Grigorovich Yu. 1933. *Proso*. Khar'kov: Derzhospvydav.
- Degtyarev G.V. 1981. *Pogoda, urozhaj i kachestvo zerna yarovoj pshenitsy*. Leningrad: Gidrometeoizdat.
- Elagin I.I. 1955. *Proso na tselinnykh i staropakhotnykh zemlyakh*. Moskva: Znanie. Ser. V. № 9.
- Zhuravlev O.P. 1991. Zhivotnovodstvo i okhota u plemen epokhi bronzy na territorii Severnogo Prichernomor'ya i Priazov'ya. V: *Drevnejshie obshchnosti zemledel'tsev i skotovodov Severnogo Prichernomor'ya*. Kiev, 137—138.
- Zhuravlev O.P. 2001. *Osteologicheskie materialy iz pamyatnikov epokhi bronzy lesostepnoj zony Dnepro-Donskogo mezhdurech'ya*. Kiev: IA NAN Ukrainy.
- Zelenin D.K. 1907. *Russkaya sokha, ee istoriya i vidy*. Vyatka: Gub. tipografiya.
- Zelenin D.K. 1991. *Vostochnoslavyanskaya etnografiya*. Moskva: Nauka.
- Izvestiya 1878: *Izvestiya Al'-Bekari i drugikh avtorov o Rusi i slavyanakh*. Sankt-Peterburg.
- Karta Ukrainy//<http://maps.vlasenko.net/>
- Karta Ukrainy//<http://ukmap.org.ua/Ukraine.htm>
- Kir'yanov A.V. 1959. Istoriya zemledeliya Novgorodskoj zemli. *MIA* 65, 306—362.
- Kir'yanov A.V. 1967. Zemledelie vostochnogo slavyanstva (VI—IX vv.). V: *Vozniknovenie i razvitie zemledeliya*. Moskva: Nauka, 171—189.
- Kozak D.N. 2001. Orne znaryadnya zemlerobstva eneolitychnoi doby. *AVU za 1999—2000 rr.*, 127—129.
- Kozak D.N. 2002. Eneolitychnyj kompleks z s. Khrynykivka Demydivs'koho rajonu na Rivnenshchyni. *Arkheolohiya* (2), 91—97.
- Kozak D.N., Pryshchepa B.A., Shkorpud V.V. 2004. *Davni zemleroby Volyni (pam'yatky arkeolohii na Khrinnyts'komu vodojmyshchi)*. Kyiv: IA NAN Ukrainy.
- Koloda V.V., Horbanenko S.A. Zemlerobstvo saltivs'koi kul'tury (za materialamy Mokhnachans'koho horodyshcha). *Vita antiqua*, 261—280.
- Koloda V.V., Gorbanenko S.A. 2010. *Sel'skoe khozyajstvo nositelej saltovskoj kul'tury v lesostepnoj zone*. Kiev: IA NAN Ukrainy.
- Korobushkina T.N. 1979. *Zemledelie na territorii Belorussii v X—XIII vv.* Minsk.
- Kravchenko N.M., Pashkevich G.A. 1985. Nekotorye problemy paleobotanicheskikh issledovaniy (po materialam Obukhovskoj territorial'noj grupy pamyatnikov I tys.n. e.). V: *Arkheologiya i metody istoricheskikh konstruksij*. Kiev, 177—190.
- Krasnov Yu.A. 1969. Nekotorye itogi i zadachi izucheniya istorii zemledeliya v sovetskoj arkeologii. *KSIA* 118, 58—68.
- Krasnov Yu.A. 1971. *Rannee zemledelie i zhivotnovodstvo v lesnoj polose Vostochnoj Evropy*. MIA 174.
- Krasnov Yu.A. 1987. *Drevnie i srednevekovye pakhotnye orudiya Vostochnoj Evropy*. Moskva: Nauka.

- Krasnov Yu.A. 1987a. Ralo iz Bresta. *KSIA* 190, 19—25.
- Kul'turnaya flora SSSR 1979. T. 1. *Pshenitsa*. Leningrad: Kolos.
- Kul'turnaya flora SSSR 1989. T. 2. Ch. 1. *Rozh'*. Leningrad: Agropromizdat.
- Kul'turnaya flora SSSR 1990. T. 2. Ch. 2. *Yachmen'*. Leningrad: Agropromizdat.
- Levashova V.P. 1956. Sel'skoe khozyajstvo. Ocherki po istorii russkoj derevni. *Tr. GIM* 32.
- Likhachev V.A. 1982. Ralo iz pogrebeniya u s. Verkhnyaya Maevka. V: *Drevnosti stepnogo Podneprov'ya (III—I tys. do n. e.)*. Dnepropetrovsk, 51—53.
- Lysov V.N. 1968. *Proso*. Leningrad: Kolos.
- Magomedov B.V. 1987. *Chernyakhovskaya kul'tura Severo-Zapadnogo Prichernomor'ya*. Kiev: Naukova dumka.
- Mamonov V.S. 1952. Starinnye orudiya dlya obrabotki pochvy iz s. Starosel'e na Dnepre. *SE* (4), 67—90.
- Minasyan R.S. 1978. Klassifikatsiya ruchnogo zhermovogo postava (po materialam Vostochnoj Evropy I tisyacheletiya n. e.). *SA* (3), 101—112.
- Miroljubov I.A. 1976. Orudiya vtorichnoj obrabotki pochvy i uborki urozhaya iz Staroj Ladogi. *ASGE* 17, 119—124.
- Mykhajlyna L.P., Pashkevych H.O., Pyvovarov S.V. 2007. Ril'nytstvo slov'yano-rus'koho naselennya mezhyrichchya verkh'n'oho Prutu ta seredn'oho Dnistra. *Arkheolohiya* (2), 57—66.
- Mikheev V.K. 1985. *Podon'e v sostave Khazarskogo kaganata*. Khar'kov: Vishcha shkola.
- Parfenov P.D. 1873. Pis'ma o sel'skom khozyajstve yugo-zapadnoj Rossii. *Russkij vestnik*. T. 106 (8), 635—669.
- Pashkevich G.A. 1988. Paleobotanicheskij analiz zlakov. V: E.V. Maksimov, V.A. Petrashenko. *Slavyanskije pamyatniki u s. Monastyrek na Srednem Dnepre*. Kiev: Naukova dumka, 131—134.
- Pashkevych H.O. 1990. Lokal'ni paleoetnobotanichni komplekxy chemyakhivs'koi kul'tury. V: *VIII Podil's'ka istor.-krayeznav. konf.: Tezy dop. sekt. arkheolohii. Kam'yanets'-Podil's'kyj*, 36—37.
- Pashkevich G.A. 1991. *Paleoetnobotanicheskie nakhodki na territorii Ukrainy (neolit — bronza): Katalog*. Kiev, Prepr.
- Pashkevich G.A. 1991a. *Paleoetnobotanicheskie nakhodki na territorii Ukrainy: Pamyatniki I tys. do n. e. — II tys. n. e.: Katalog I*. Kiev, Prepr.
- Pashkevich G.A. 1991b. *Paleoetnobotanicheskie nakhodki na territorii Ukrainy. Pamyatniki I tys. do n. e. — II tys. n. e.: Katalog II*. Kiev, Prepr.
- Pashkevich G.A. 1991v. *Paleoetnobotanicheskie nakhodki na territorii Ukrainy: Drevnyaya Rus'. Katalog*. Kiev, Prepr.
- Pashkevich G.A. 1992. *Kul'turnye rasteniya Ukrainy ot neolita do srednevekov'ya (po paleoetnobotanicheskim materialam)*. Dis. ... d-ra biol. nauk v forme nauch. dokl. Kiev.
- Pashkevych H.O. 2002. Paleobotanichni doslidzhennya v Ukraini. V: *Novi tekhnolohii v arkheolohii*. Kyiv; L'viv, 282—293.
- Pashkevych H.O. 2005. Arkheolohiya ta paleoetnobotanika. *Arkheolohiya* (2), 80—88.
- Pashkevich G.A., Gorbanenko S.A. 2004. K voprosu o zemledelii plemen saltovskoj kul'tury (po materialam poseleniya Rogalik). *Drevnosti*. Khar'kov, 225—236.
- Pashkevych H.O., Horbanenko S.A. 2010. Katalog paleobotanichnykh materialiv pam'yatok slov'yan-s'kykh kul'tur. *Kolektsii Naukovykh fondiv Instytutu arkheolohii NAN Ukrainy. Materialy ta doslidzhennya/ADIU* 3, 105—123.
- Pidoplichko I.H. 1937. Do pytannya pro svijs'ki tvaryny try-pil's'kykh poselen' Khalep'ya, Andriivka, Usatove. *Nauk. zap. IIMK*. Kn. 2, 111—120.
- Pletneva S.A. 1989. *Na slavyano-khazarskom pogranch'e. Dmitrievskij arkheologicheskij kompleks*. Moskva: Nauka.
- Ponomarev N.A. 1955. *Istoriya tekhniki mukomol'nogo i krupyanogo proizvodstva*. Moskva: Zagotizdat. Ch. 1.
- Priroda Ukrainskoj SSR. Pochvy. 1986. *Priroda Ukrainskoj SSR. Pochvy*. Kiev: Naukova dumka.
- Prykhnodnyuk O.M., Horbanenko S.A. 2008. Sil's'ke hospodarstvo zhyteliv rann'oseredn'ovichnoho Pastyr-s'koho horodyshcha. *Arkheolohiya* (2), 48—59.
- Rastenievodstvo 1986. *Rastenievodstvo*. Moskva: Agropromizdat.
- Rybakov B.A. 1962. Kalendar' IV v. iz zemli polyan. *SA* (4), 66—89.
- Slobodin V.M. 1952. K voprosu o razvitii i smene sistem zemledeliya (ot vremen ego vozniknoveniya na territorii SSSR do I tys. n. e.). *MIZ* 1, 9—65.
- Smirnov V.R., Sosnikhina S.P. 1984. *Genetika rzhii*. Leningrad: Izd-vo Leningradskogo un-ta.
- Spravochnik. 1982. *Spravochnik zhivotnovoda-lyubitelya*. Dnepropetrovsk: Promin'.
- Tomashevs'kyj A.P. 2003. Narys istorii ta ekolohii zaselennya Skhidnoho Podillya slov'yano-rus'koi doby. *Arkheol. studii* (2), 132—160.
- Tomashevs'kyj A.P. 2010. Prostorovi ta paleoekolohichni doslidzhennya Pivdenorus'kykh zemel': rezul'taty, novi pidkhody, perspektyvy. *Problemy davn'orus'koi ta seredn'ovichnoi arkheolohii/ADIU* 1, 174—206.
- Tret'yakov P.N. 1932. Podsechnoe zemledelie v Vostochnoj Evrope. *IGAIMK* 1 (14).
- Tsalkin V.I. 1969. Fauna iz raskopok borshevskikh i romenskikh gorodishch. *SA* (4), 91—101.
- Shramko B.A. 1961. K voprosu o tekhnike zemledeliya u plemen skifskogo vremeni v Vostochnoj Evrope. *SA* (1), 73—90.
- Shramko B.A. 1964. Drevnij derevyannyj plug iz Sergeevskogo torfyanyka. *SA* (4), 96—99.
- Shramko B.A. 1972. Pro chas poyavy ornoho zemlerobstva na pivdennomu skhodi Yevropy. *Arkheolohiya* (7), 25—35.
- Shramko B.A. 1984. Model' bych'ej upryazhki skifskogo vremeni. V: *Drevnosti Evrazii v skifo-sarmatskoe vremya*. Moskva, 231—255.
- Shramko B.A. 1996. Kompleks glynyanykh skul'ptur Bel'skogo gorodishcha. V: *Bil's'ke horodyshche v konteksti vyvchennya pam'yatok rann'oho zaliznogo viku*. Poltava, 67—87.
- Yazhdzhevskij K. 1988. O znachenii vzdelyvaemoj rzhi v kul'turakh zheleznoho veka v bassejnakh Odry i Visly. V: *Drevnosti slavyan i Rusi*. Moskva, 98—99.
- Yanushevich Z.V. 1976. *Kul'turnye rasteniya Yugo-Zapada SSSR po paleobotanicheskim issledovaniyam*. Kishinev: Stiinta.
- Yanushevich Z.V. 1980. Zemledelie v rannem tripol'e. V: *Pervobytnaya arkheologiya. Poiski i nakhodki*. Kiev: Naukova dumka, 225—234.
- Yanushevich Z.V. 1986. *Kul'turnye rasteniya Severnogo Prichernomor'ya: paleoetnobotanicheskie issledovaniya*. Kishinev: Stiinta.
- Yanushevich Z.V., Markevich V.I. 1970. Arkheologicheskie nakhodki kul'turnykh zlakov na pervobytnykh poseleniyakh Pruto-Dnestrovskogo mezhdurech'ya. V: *Introduktsiya kul'turnykh rastenij*. Kishinev, 83—110.
- V.V. Koloda, S.A. Gorbanenko. **The Comparative Analysis of Agricultural Artifacts of the Bearers of the Saltov Culture and the Slavs of the Dnieper's Leftbank**
- Bejdin G.V., Grigor'yants M.N., Lyubichev M.V. 2005. Novye nakhodki orudij sel'skokhozyajstvennogo naznacheniya na pamyatnikakh chernyakhovskoj kul'tury v Khar'kovskoj oblasti. *Drevnosti* 4, 326—330.
- Belan N.G. 1978. Fauna gorodishcha Monastyrek na Srednem Dnepre. V: *Ispol'zovanie metodov estestvennykh nauk v arkheologii*. Kiev: Naukova dumka, 96—109.
- Bibikova V.I. 1960. Spisok zhivotnykh na poselenii-posade saltovskoj kul'tury Saltovo u s. Bol'shoj Saltov.

- Raskopki 1959 g. D.T. Berezovets. V: Berezovets D.T. *Otchet o raskopkakh srednevekovykh pamyatnikov u s. Verkhnij Saltov, Starosaltovskogo rajona, Khar'kovskoj oblasti*. NA IA NAN Ukrainy. 1959—1961/6a-b. F. e. № 3990—3995.
- Bibikova V.I. 1961. Spisok zhivotnykh na gorodishche VIII—X vv.n.e. u s. Verkhnij Saltov Staro-Saltovskogo rajona, Khar'kovskoj obl. Raskopki 1960 g. D.T. Berezovets. V: Berezovets D.T. *Otchet o raskopkakh srednevekovykh pamyatnikov u s. Verkhnij Saltov, Starosaltovskogo rajona, Khar'kovskoj oblasti*. NA IA NAN Ukrainy.—1959—1961/6a-b. F. e. № 3990—3995.
- Vinnikov A.Z. 1995. *Slavyane lesostepnogo Dona v rannem srednevekov'e (VIII — nachalo XI veka)*. Voronezh: Izd-vo VGU.
- Voznesenskaya G.A. 1972. Tekhnika obrabotki zheleza i stali. *MIA* 187, 8—49.
- Horbanenko S.A. 2002. Pro zemlerobstvo zhyteliv horodyshcha Mokhnach (romens'ka kul'tura). V: *Istorična nauka: problemy rozvytku. Materialy mizhnar. nauk. konf. 17—18 travnya 2002 r., sekts. «Arkhologiya»*. Luhans'k, 64—74.
- Gorbanenko S.A. 2003—2004. Okruzhayushchaya sreda i slavyanskije pamyatniki vtoroj poloviny I tys.n.e. (po materialam Levoberezh'ya Dnepra). *Stratum plus* (5), 400—425.
- Horbanenko S.A. 2007. *Zemlerobstvo i tvarynnyctvo slov'yan Livoberezhz'ha Dnipro druhoj poloviny I tys.n.e.* Kyiv: Akadempriodyka.
- Horbanenko S.A., Zhuravl'ov O.P., Pashkevych H.O. 2008. *Sil's'ke hospodarstvo zhyteliv Pastyrs'koho horodyshcha*. Kyiv: Akadempriodyka.
- Horbanenko S.A., Pashkevych H.O. 2010. *Zemlerobstvo davnykh slov'yan (kinets' I tys. do n. e. — I tys. n. e.)*. Kyiv: Akadempriodyka.
- Hrechko D.S. 2010. *Naseleennya skifs'koho chasu na Sivers'komu Dintsi*. Kyiv: IA NAN Ukrainy.
- Grigorovich Yu. 1933. *Proso*. Khar'kov: Derzhhospydav.
- Gromova V.I. 1948. Ostatki mlekovitayushchikh iz ranneslavyanskikh gorodishch vblizi g. Voronezha. V: Efimenko P.P., Tret'yakov P.N. *Drevnerusskie poseleniya na Donu*. *MIA* 8, 113—127.
- Dovzhenok V.I. 1952. Rozkopky bilya s. Volyntsevo, Sums'koj obl. *AP Ukrainy'koi RSR* 3, 251—270.
- Elagin I.I. 1955. *Proso na tselinnykh i staropakhotnykh zemlyakh*. Moskva: Znanie, Ser. V, 9.
- Zhuravlev O.P. 1990. *Razvitie zhivotnovodstva v ukrainskoj lesostepi v I tys.n.e.* NA IA NAN Ukrainy. PT № 195.
- Zhuravlev O.P. 1998. Zhivotnovodstvo u slavyanskogo naseleniya vostochnoevropejskoj lesostepi vo vtoroj polovine I tys. nashej ery. *Voprosy istorii slavyan* 12, 34—43.
- Zhuravl'ov O.P. 1999. Osteolohichni materialy z Hlyns'koho horodyshcha na Vorskli. *ALLU* (1), 44—46.
- Zavernyaev F.M. 1954. Arkheologicheskie nakhodki vozle goroda Pochepa. *KSIIMK* 53, 143—144.
- Zavernyaev F.M. 1969. Pohepskoe selishche. *MIA* 160, 79—109.
- Izvestiya... 1878: *Izvestiya Al'-Bekri i drugikh avtorov o Rusi i slavyanakh*. Sankt-Peterburg.
- Kir'yanov A.V. 1967. Zemledelie vostochnogo slavyanstva (VI—IX vv.). V: *Vozniknovenie i razvitie zemledeliya*. Moskva: Nauka, 171—189.
- Koloda V.V. 2002. Mokhnachanskaya nakhodka: klad ili zakladnaya zhertva? V: *Klady: sostav, khronologiya, interpretatsiya. Materialy temat. nauch. konf. Sankt-Peterburg*, 112—116.
- Koloda V.V., Horbanenko S.A. 2004. Pro zemlerobstvo zhyteliv horodyshcha Vodyane. *Arkheologiya* (3), 68—77.
- Krasnov Yu.A. 1987. *Drevnie i srednevekovye pakhotnye orudiya Vostochnoj Evropy*. Moskva: Nauka.
- Kul'turnaya flora... 1979: *Kul'turnaya flora SSSR*. T. 1. *Pshenitsa*. Leningrad: Kolos.
- Kul'turnaya flora... 1989: *Kul'turnaya flora SSSR*. T. 2, ch. 1. *Rozh'*. Leningrad: Agropromizdat.
- Kul'turnaya flora... 1990. *Kul'turnaya flora SSSR*. T. 2, ch. 2. *Yachmen'*. Leningrad: Agropromizdat.
- Kukhars'ka O.M., Obloms'kyj A.M. 1988. Materialy pershykh stolit' nashoi ery na poseleenni Mena-5 u Seredn'omu Podesenni. *Arkheologiya* 62, 41—51.
- Laptev A.A. 2007. Srednevekovye okovki zastupov na Khar'kovshchine. *Khar'kovskij arkheologicheskij sbornik* 2, 12—20.
- Lysov V.N. 1968. *Proso*. Leningrad: Kolos.
- Lyubichev M.V. 1997. Zemledelie slavyan Dnepro-Donetskogo mezhdurech'ya v tret'ej chetverti I tys.n.e. *VKhDU* 396: *Istoriya* 29, 37—45.
- Lyubichev M.V. 2001. Poseleennya druhoj i tret'oi chverti I tys.n.e. na Kharkivshchyni. *ALLU* (1), 17—18.
- Lyapushkin I.I. 1958. Karnaukhovskoe poselenie. *MIA* 62, 263—314.
- Lyapushkin I.I. 1958a. Gorodishche Novotroitskoe. *MIA* 74.
- Lyapushkin I.I. 1958b. K voprosu o pamyatnikakh volyntsevskogo tipa. *SA* (29), 58—83.
- Magomedov B.V. 1987. *Chernyakhovskaya kul'tura Severo-Zapadnogo Prichernomor'ya*. Kiev: Naukova dumka.
- Maksimov E.V., Petrashenko V.A. 1988. *Slavyanskije pamyatniki u s. Monastyrek na srednem Dnepre*. Kiev: Naukova dumka.
- Matolchi Ya. 1984. Kosti zhivotnykh s gorodishcha, selishcha i mogil'nika (1978—1979 gg.). V: *Mayatskoe gorodishche*. Moskva: Nauka, 237—260.
- Mikheev V.K. 1985. *Podon'e v sostave Khazarskogo kaganata*. Khar'kov: Vishcha shkola.
- Moskalenko A.N. 1965. *Gorodishche Titchikha*. Voronezh: Izd-vo VGU.
- Myagkova Yu. Ya. 1998. Analiz osteologicheskogo materiala iz poselenij saltovo-mayatskoj kul'tury. V: *Problemy arkheologii yugo-vostochnoj Evropy: Tez. dokl. Rostov-na-Donu*, 139—140.
- Pashkevich G.A. 1988. Paleobotanicheskie issledovaniya v oblasti slavyanskoj arkheologii. V: *Drevnie slavyane. Tr. V Mezhdunar. kongr. arkheologov-slavistov* 4. Kiev, 169—174.
- Pashkevich G.A. 1988a. Paleobotanicheskij analiz zlakov. V: E.V. Maksimov, V.A. Petrashenko. *Slavyanskije pamyatniki u s. Monastyrek na srednem Dnepre*. Kiev: Naukova dumka, 131—134.
- Pashkevich G.A. 1991. *Paleoetnobotanicheskie nakhodki na territorii Ukrainy. Pamyatniki I tys. do n. e. — II tys. n. e.: Katalog II*. Prepr. Kiev.
- Pashkevych H.O., Horbanenko S.A. 2002. Paleobotanichne vidkrytya 2001 r. (materialy pizn'oromens'koho chasu z litopysnoi Ltavy). *AVU za 2000—2001 r.*, 210—211.
- Pashkevych H.O., Horbanenko S.A. 2002a. Paleobotanichnyj spektr pizn'oromens'koho chasu z litopysnoi Ltavy (za vidbytkamy na keramitsi). *ALLU* (1), 134—139.
- Pashkevych H.O., Horbanenko S.A. 2003. Paleobotanichnyj spektr pam'yatok poblyzu s. Volyntsevo. *ALLU* (2), 124—127.
- Pashkevich G.A., Gorbanenko S.A. 2004. K voprosu o zemledelii plemen saltovskoj kul'tury (po materialam poseleniya Rogalik). *Drevnosti*. Khar'kov, 225—236.
- Pidoplichko I.H. 1956. *Materialy do vyvchennya mynulykh faun URSS* 2. Kyiv: Vyd-vo IA AN URSS.
- Pletneva S.A. 1967. Ot kochevij k gorodam. *MIA* 142.
- Pletneva S.A. 1989. *Na slavyano-khazarskom pogranič'e. Dmitrievskij arkheologicheskij kompleks*. Moskva: Nauka.
- Prikhodnyuk O.M. 1998. *Pen'kovskaya kul'tura*. Voronezh: Izd-vo VGU.
- Prykhodnyuk O.M. 2001. *Stepove naseleennya Ukrainy ta skhidni slov'yany (druha polovyna I tys.n.e.)*. Kyiv; Chernivtsi: Prut.
- Prikhodnyuk O.M. 2002. Vostochnye slavyane i stepnoj mir v period stanovleniya Khazarskogo kaganata. *Khazarskij al'manakh* 1. Khar'kov, 125—130.
- Rikman E.A. 1975. *Etnicheskaya istoriya naseleniya Podnestrov'ya i prilegayushchego Podunav'ya v pervykh vekakh nashej ery*. Moskva: Nauka.

- Slavyane... 1990: *Slavyane Yugo-Vostochnoj Evropy v predgosudarstvennyj period*. Kiev: Naukova dumka.
- Smirnov V.R., Sosnikhina S.P. 1984. *Genetika rzhi*. Leningrad: Izd-vo LGU.
- Strotsen' B.S. 2008. *Chernyakhivs'ka kul'tura Zakhidnoho Podillya*. Ternopil': Aston.
- Sukhobokov O.V. 1975. *Slavyane Dneprovskogo Levoberezh'ya (romenskaya kul'tura i ee predshestvenniki)*. Kiev: Naukova dumka.
- Terpilovskij R.V., Abashina N.S. 1992. *Pamyatniki kievskoj kul'tury. Svod arheologicheskikh istochnikov*. Kiev: Naukova dumka.
- Tret'yakov P.N. 1932. Podsechnoe zemledelie v Vostochnoj Evrope. *IGAIMK* 1 (14).
- Tret'yakov P.N. 1946. Vostochnoslavjanskie plemena v svete arheologicheskikh issledovanij poslednikh let. *KSIIMK* 13, 39—46.
- Tret'yakov P.N. 1947. Starodavni slov'yans'ki horodyscha u verkhnij techii Vorskly. *Arheolohiya* 1, 123—140.
- Tret'yakov P.N. 1951. Sel'skoe khozyajstvo i promysly. V: *Istoriya kul'tury Drevnej Rusi*. Moskva; Leningrad: Izd-vo AN SSSR, 47—77.
- Tret'yakov P.N. 1953. *Vostochnoslavjanskie plemena*. Izd. 2. Moskva: Nauka.
- Tret'yakov P.N. 1966. *Finno-ugry, balty i slavyane na Dnepre i Volge*. Moskva; Leningrad: Nauka.
- Tret'yakov P.N. 1969. Nekotorye itogi izucheniya vostochnoslavjanskikh drevnostej. *KSIA* 118, 20—31.
- Fedorov G.B. 1953. Gorodishche Ekimautsy (raboty Slavyano-Dnestrovskoj ekspeditsii v 1951 g.). *KSIIMK* 50, 104—126.
- Tsalkin V.I. 1956. Materialy dlya istorii skotovodstva i okhoty v Drevnej Rusi. *MIA* 51.
- Tsalkin V.I. 1965. Rezul'taty opredeleniya kostnykh ostatkov zhivotnykh iz raskopok gorodishcha Titchikha. V: Moskalenko A.N. *Gorodishche Titchikha*. Voronezh: Izd-vo VGU, 285.
- Tsalkin V.I. 1969. Fauna iz raskopok borshevskikh i romenskikh gorodishch. *SA* (4), 91—101.
- Shramko B.A. 1987. *Bel'skoe gorodishche skifskoj epokhi (gorod Gelon)*. Kiev: Naukova dumka.
- Yurenko S.P. 1982. *Dneprovskoe lesostepnoe Levoberezh'e v VII—VIII vv.n. e. (volyntsevskaya kul'tura)*: Diss. ... kand. ist. nauk. Kiev.
- Yazhdzhevskij K. 1988. O znachenii vzdelyvaemoj rzhi v kul'turakh zheleznogo veka v bassejnakh Odry i Visly. V: *Drevnosti slavyan i Rusi*. Moskva, 98—99.